

Nyugatplusz

IX. évfolyam 1. szám

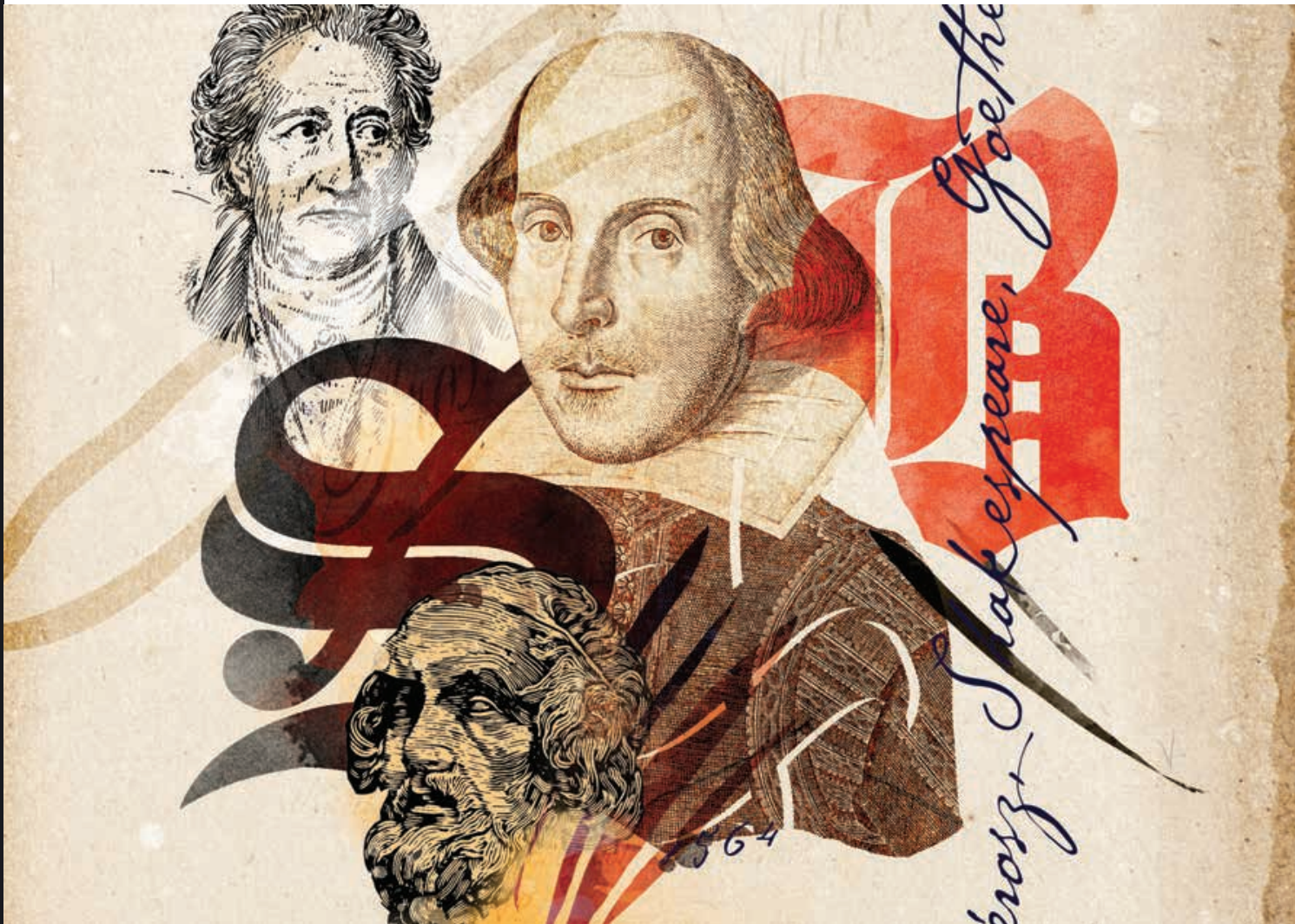
ALAPÍTÓK: RAFFAI FERENC, SZABÓ ZOLTÁN ATTILA (FŐSZERKESZTŐ)
FŐVÉDNÖK: KONYÁRI JÁNOS 1951–2017

újnyugat

IRODALMI KÖR

Angela Caporaso, Róczai György, Zilahi Nono műveivel

FEHÉR KINGA: Lépcső / Lichthof • BÍRÓ JÓZSEF: Járvány • HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS: maszk •
LENCSES KÁROLY: Holnap • BOZÓK FERENC: Keretezett égbolt (Száz éve született Mészöly Miklós)
• TŐZSÉR ÁRPÁD: Blíž k tebe, Bože můj... • BOLEMANT LÁSZLÓ: Találkozás Banksy-vel • PETŐCZ
ANDRÁS: a Jelenlét szerzői • HEKL KRISZTINA: Fraktálok • VÖRÖS ISTVÁN: A férfiuralom végén •
Z. NÉMETH ISTVÁN: Vég, ül • FILIP TAMÁS: Last minute • KÓBOR ADRIÁNA: Joker jól van – Joker.



VARGA IMRE

Pilinszky
plakett

Igazi nevem
éget. Kimondhatatlan.
Szólíts meg engem!

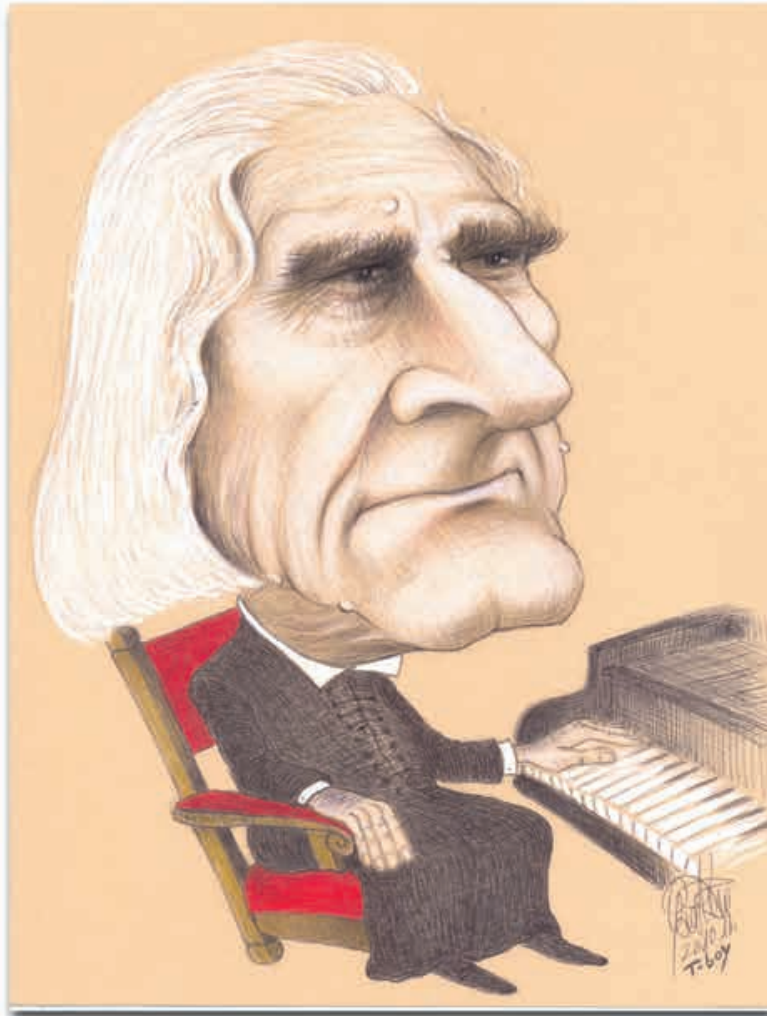
KISTELEKI DÓRA illusztrációja
TŐZSÉR ÁRPÁD: Blíž k Tebe, Bože můj... című írásához (16. oldal)

A NyugatPlusz megjelenését támogatta

nka

Ára: 950 Ft





NEHÉZ A GÉNIUSZNAK



GAÁL TIBOR T-BOY

Nehéz a géniusznak
(210 éve született Liszt Ferenc)



EZERJÓ	4	KILÁTÓ	19
A hunyor a napba néz (Csontos Márta)		Ferlinghetti (Röcsei György)	
Pilinszky 100 (Bozók Ferenc)		Il dolore e la memoria (Andrea Caporaso)	
Lépcső / Lichthof (Fehér Kinga)		Kötés közben / Egy szál ajándék (Zilahi Nono)	
Szabálytalan haiku (Szauer Ágoston)		Találkozás Banksy-vel (Bolemant László)	
Mint éji táncosok (Nagygyörgy Erzsébet)			
Te (Horváth Margit)		VADNYUGAT	23
Az angyal (Lencsés Károly)		Újra Jelenlét, újra Nyugat (Petőcz András)	
Hívlak magamhoz (Molnár József)		Vissza az égbe (Hajnal Éva)	
nézzük csak (Debreczeny György)		Egyoldalú dialógusom... (Leitert Vivien)	
		Köszönömre (Bereczk Imola)	
MESEBESZÉD	7	Léna (Süveg Szilvia)	
Last minute (Szabó Zoltán Attila)		#harmicharmasrontott (Vasas Tamás)	
Cefre (Szilágyi József)		Alkonyég (B. Mihály Csilla)	
		Sárga fény / Első tétel (Horváth Margit)	
ÁRNY-JÁTÉK	10	Augusztusi ég (Saitos Lajos)	
aztán megírom (Debreczeny György)		Fraktálok (Hekl Krisztina)	
Vörös cirmos / Láncoz farkas (Berényi Klára)		A férfiuralom végén (Vörös István)	
Tétova tétova (Szepesi Zsuzsanna)		Eső, vissza / Vég, ül (Z. Németh István)	
Járvány / Killer vírus (Bíró József)		Rideg idegek - idegenek (Kóbor Adriána)	
maszk / semmi (Horváth Gábor Miklós)			
Őnidő – szünidő (Morkuszt Tamás)		MANÉZS	34
Holnap (Lencsés Károly)		Dr. Rotács utazása (Novák Valentin)	
aranytű (Bolemant László)		Kepler fantáziál (Schwalm Zoltán)	
		Nem ébrednek fel / Last minute (Filip Tamás)	
ESSZÉ	13	A juss (Deér György)	
Keretezett égbolt – Száz éve született Mészöly Miklós		Eljött az ő idejük (Csontos Márta)	
(Bozók Ferenc)		#2 (Vasas Tamás)	
Blíž k Tebe, Bože mōj... (Tózsér Árpád)		LÁTLELET	37
		Joker jól van – Jókor (Kóbor Adriána)	

Nyugatplusz 30.

Független szépirodalmi folyóirat

IX. évfolyam 1. szám • 2021 Tavasz

Fővédnök: Konyári János 1951-2017

Alapító-főszerkesztő: Szabó Zoltán Attila

Alapító-lapigazgató: Raffai Ferenc

Művészeti vezető: Kovács Gábor

Olvasószerkesztő: Spangél Péter

Grafika: Kisteleki Dóra

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

Petőcz András (elnök), Bolemant László, Kálloy Molnár Péter

Szerkesztőségi e-mail (írásművek

küldése): happycaroffice@gmail.com

Szerkesztőségi e-mail (lappal

kapcsolatos információk):

nyugatplusz2012@gmail.com

Külön köszönet Miske Emőnek és Gulyás Györgynek.

Felelős kiadó: EREF Hírügynökségi, Szolgáltató és Kereskedelmi Betéti Társaság (1103, Budapest, Noszlopy utca 52. l/3.)
Kapcsolat: erefbt@gmail.com

Az Újnyugatos művészek

fogadóórja: minden hónap utolsó péntekén 16 órától a Hadik Kávéház újnyugatos tórszasztalánál.

A Nyugat Ma első száma 2010. október 23-án jelent meg. © Szabó Zoltán Attila

Az Újnyugatos Irodalmi Kör alapítása: 2012. november 12.

Nyomdai munkák: Tama Solutions Kft.
Terjesztés: Lapker Zrt. (1097 Budapest, Táblás u. 32.)

Kiemelt terjesztési pontok: Lapker Zrt. országos hálózata, Írók Boltja.

Az árushelyek részletesen megtalálhatók a lap Facebook oldalán.

Előfizetéssel és terjesztéssel kapcsolatos egyéb információ:
nyugatplusz2012@gmail.com
HU ISSN 2064-2458

A **Nyugatplusz** következő száma 2021. júniusában jelenik meg.

Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza. A folyóiratban megjelentetett művek csak a szerző, illetve a kiadó írásbeli engedélyével sokszorosíthatóak. Ez a nyilatkozat a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 36. § (2) bekezdésében foglaltak szerint tiltó nyilatkozatnak minősül.

CSONTOS MÁRTA

A hunyor a napba néz

Valami visszatart, valami megakadályozza, hogy kialudjam magam, megkapjam a lehetőséget a tisztánlátásra, s élvezhessem, hogy összehúzódik bennem a sötétség.

Most mégis megengedem, hogy nyitott fiókomba bebújhassanak a csillagok, s szinte boldog vagyok, mert látom az ajtófélfán kivirágozni a sarjadásra váró, ideiglenesen kényszerpihenőre ítélt varázslatot.

Áttöröm az éjszakát, ott találok magam a végtelen mező csöndjében, már nem zavar, hogy a virágok becsukták kelyhüket, s egyedül csak a hunyor néz növekvő elszántsággal a Fénybe. Én is elfelejtem minden bánatom, mert tudom – az Idő halott.

BOZÓK FERENC

Pilinszky 100

néhány lépésnyi mélynyomatban
pár évtizednyi térfogatban
Isten kíséri kisfiát

métert méterre méregetve
éles kövek közt lépegetve
tanuljuk itt a misztikát



BOLYHOS
PÁLINKA

Minden cseppjében gyümölcs

www.bolyhos.hu

FEHÉR KINGA

Lépcső

Marcel Marceau lépcsőzik. Pantomim. Lépcső nincs. Csak az elgondolása, hogy megmutassa milyen az. Tökéletesen lépdel felfelé. Művészi. Aztán megáll. Elindul lefelé. Keze a nemlétező korláton egyre lejjebb és lejjebb fog. Kicsit lenéz a forduló felé, hogy megnézzze, mennyi van még a lépcsőkből. Csodálatos performansz. Ez jut eszembe, mikor a második és harmadik emelet között elábrándozok a galambok táncán, ami pont felettem kelt nagy zajt és szerelmes burrogást. Elfelejtettem, hogy felfelé, vagy lefelé indultam. Ott a lépcső, ott a korlát. Felettem a bűgő galambok. Létezőbb környezet nem is lehetne, és mégsem tudok olyan magabiztosan lépcsőzni, mint Marcel Marceau. Ez a művészet.



Kisteleki Dóra illusztrációja

Lichthof

Mindenütt fotelek, ruhák, könyvek. Nagymama barátnőjének lakása olyan, mint egy barlang. Zsúfolt. Igazából egy belvárosi bérház. Magas a plafon. Üres poharak a párkányon, beszáradt kávéval. Néhol csupasz téglák látszódnak a falban. Varázslatos hely lehetne, mégis félek. Tudtam, hogy hallani fogom. Csapkodás odafentről. Igen, ez a lichthof! Mindenki dühös a zaj miatt. Nem láttam még, de úgy képzelem őt, mint amilyen a papa volt. Bea néni szerint be fogják falazni. Kirohanok a vécére és sírok. Hazafelé a mama elmeséli, hogy a *lichthof* nem egy személy, hanem a szellőzőablak neve. Elfordulok. A villamoson mindenki engem néz. A papa temetése óta nem sírtam.

SZAUER ÁGOSTON

Szabálytalan haiku

Pillangó nádon.
Repül tova.
Így a világon
nem lesz soha.

NAGYGYÖRGY ERZSÉBET

Mint éji táncosok

A hópihék, mint éji táncosok
ott fönny a légyben úgy kerengenek,
majd ráragadnak pilláidra ők,
talán a lelkebben telelnek át.
S a jégcsapoknak hárfaszólama,
örökre szívedet vidítja már.

HORVÁTH MARGIT

Te

testbe csavartad
ami benned létezik
terítsd ki holnap

LENCSÉS KÁROLY

Az angyal

Tollas nagy szárnyak
Hús-vér testet temet
Egy kívülállóét, az enyémet,
Ki lehet?
Lehet csak a vállam és a karom
Negatívja terpeszkedik a falon.
Azért is!
Nyújtok felé egy cigit, és
Közben magam is rágyújtok.
Az angyal karikát fúj
Az ajtót résnyire hagyom
Kék füsthab tekeredik az esőcseppek köré
És aztán bennük kavargó.
A belső zokogás
Ezen a napon itt a most van jelen
Ritka ön kívül tiszta pillanatom ez... további percek
Peremén kihűl bennem az élmény.
Úgy néz ki, hogy a fény
Lampionokkal játszik. Egy csepp felizzik
Másik a fal tövébe ázik.
Szavam elapad, mint a menzeszes
Ég előtt megbúvó napvérű menny.
A fej ügyében az agy
Lázás kiáltozás a papírlap.
Kiáltás ez a borongós késő délután
Ketten állunk... a kazánház meghitt és meleg
a család elodázva a szobák távol keskeny folyosó öblei.
Pokróc sziget pilléd kedv, forró tea ősz csendélet ez a hang
Ami bennem veled beszélget
...Angyal...

MISKE EMÓ: Haiku kép I.



MOLNÁR JÓZSEF

Hívlak
magamhoz

Táncolni kéne! Ha már füttyülnek,
nem értem én az egyszeregyet,
gyomlálatlan mag vagyok a földben,
hívlak magamhoz, kikerülnek.
Csak az talál meg, aki rám un,
kutyáknak éneklek magányrúl,
közben hallgatom Mozartot, Bartókot,
nem illik hozzám a szenny-beszéd,
majd ha meghalok, a szentbeszédet
keresem,
kirúgok a hámból is helyetted.
Várom a napfényt, már töltve az
öntözőm,
sokan elhagytak, sok az elköltöző.
Nem baj! Jönnek majd vissza szüntelen,
kell idő megérteni a Végtelent,
most is épp egy halottal tárgyalok,
megyek az utcán és hallgatok,
hogy követnek közben, senkit sem érdekel,
a senkik a sorsomról döntenek,
most már mindegy, elkéstem a jelent,
a jövőre nagyobb súlyt helyezek;
ég felettem az ég, ki tudja így felgyújtani?
alattunk (is) ég a föld, ki tud jobban oltani?

DEBRECZENY GYÖRGY

nézzük csak

*kollázs Tandori Dezső A legújabb
kis-nagy gombfocikönyv című
művéből*

valami csengett még a fülében
pedig annyi mindent meg kellett tennie
elindult a tetőterasz korlátja mellett
aztán némán ünnepélyesen megállt
nézzük csak ez a tizenkilencedik emelet
szerettem a hasáburgonyát
hát nem különös
a halhatatlanság egészen hallatlan dolog
mondta a kis verébnek
és elrepült a villanydrót felé

SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

Last minute

Tarján Tamás emlékére

1998-at írtunk, amikor nagy elánnal közelített az ELTE erődszerű épülete felé egy fiatal költő. Az Erzsébet-híd pesti hídfőjénél trappolt a szakadó esőről tudomást sem véve. November volt, rideg szél söpörte a várost, de a költő szakadatlanul hitt a csodákban; abban is, hogy ha őt, a kezdő poétát a hírneves irodalomtörténész, az ismeretterjesztő tv-műsorok ikonja veszi szárnyai alá, zökkenőmentesebb lehet a „felszállás”, s talán a hangos károgókkal zsúfolt irodalmi kórus se fog majd oly’ elemi erővel lecsapni rá, mint azt a hasonszorú poétákkal teszi/tette.

A lelkes költő nem volt más, mint Kálloy Molnár Péter, a színész. Az irodalomtörténész pedig, a kórust olykor rafináltan megkerülő Tarján Tamás, aki vállalta, hogy KMP Last minute című kötetéhez előszót ír. A költőnek a feladata csak annyi volt, hogy leszállítsa könyve anyagát, hogy T.T. végre az abban rejlő gyöngyszemeket megismerhesse. A költő sietsége érthető volt tehát, ám a szeleburdi rohanással néha párban járnak a váratlan, tragikus sorsfordulatok.

Nos, az őszi esőben, az utcasarkon egyszerre csak a poéta kezéből a pakk kicsúszott. Bele a tócsába.

KMP a helyzet ura maradt. Igaz, az Egyetem felé loholva nem a költői, hanem a színészi énje „bújt” elő belőle. Márpedig ősi színészszokás, hogy ha leesik a szöveggönyv, arra azonnal illik rátoposni, hogy *szerencsés maradjon a szöveg*.

E művelet jóvoltából a kézirat ugyan megmenekült az enyészettől, de az első oldalon tekintélyes lábnyom, és néhány sárpaca emlékeztetett az iménti „balesetre”. A költő nem tehetett mást, mint így, mondhatni sebhelyesen, adta le műveit az irodalmárnak.

De nem történt baj. Tarján a lábnyommal ellátott irodalmi leletben megtalálta a kivételetet. Íme:

A kötet kéziratlapjainak hátoldalán vastag cipőtalpnyomok. Avarszag, világvárosi latyak, mikropokol. Hosszú az út, ha valaki ifjú szívéből szó szerint veszi az Isten hozzádot.

Kálloy Molnár Péter, a színész-költő, a karcos torkú dalnok – eddig „két kötet édesapja” – a feltételes mód refrénjeit dúdolja és kiáltozza. Mi lett volna; mi lehetnék; ha nem, miért igen.

A visszaszámláló szövegformálás révén a garabonciás eljut az egy(én)ig. Közben két marékkal szórja költői képeit: mannát, virágszirmot, konfettit. Mikor mit. A nyelv babonázza, Babel tornya(i) nem. Előre menekül – anyanyelv, apaszó – az írásbeszéd sűrűjében.

Levelekből csinálja az erdőt? Miért ne, hisz’ nem elemzi, hanem fölépíti a mindenséget. Embert teremt a maga képére, fiatal orcájára, ha még lehet, Anno Domini 1998.

Isten hozott.



SZABÓ ZOLTÁN ATTILA

TABLÓ

INTERJÚK






SZILÁGYI JÓZSEF

Cefre

Az egész kaptárt belengte az orrfacsaró cefreszag. A messze földön híres kalocsai bor átható illata.

1977-ben esett meg az egész egy dél-kunsági kisvárosban. Rekordtermést hoztak a környékbeli szőlőültetvények, a borászok egyszerűen nem tudták hova tenni a rengeteg mustot. A Bácsalmástól Kunpeszérig terjedő, az ország legnagyobb megyéjének szinte teljes domborzatát felölelő hatalmas, homoki ültetvény egyébként is a legterjedelmesebb borvidéknek számított az országban. Összterülete négyzetkilométerben meghaladta a többi hazai borvidék együttes kiterjedését, és bár a nagymúltú pincészetek, mint Hajós, Soltvadkert továbbra is élték hagyományosan kiváló boraikat, e hatalmas rónaság nem a minőségről volt ismert. Javarészt átálltak az ipari bortermelésre, ezerhektoliter számára ontották a vacak lórét. A Miskei úti harckocsizó laktanya kiképzőmedencéje így azután színültig telt musttal.

A kalocsai páncélos bakák, bár keveset tudtak a bortermelés technológiai finomságairól, gyanították, hogy a medencéjükben hetek óta erjedő must minősége problémákat vethet fel. A laktanyai kantin mellett általában üresen tátongott a bázis, mivel eleve nem szabadidős, fürdőzési szándékkal lett telepítve, de még csak nem is sportcélokat szolgált – a katonák soha úszásra igénybe nem vették a létesítményt – hanem szigorúan stratégiai célzatú volt: a páncélosok merülési gyakorlatait végezték itt minden kiképzési időszakban.

Nos, hetvenhétben a merülési mutatvány elmaradt. Csávás őrnagy, az ezredtörzsfőnök kikelt magából. Atyailag tájékoztatták ugyanis, hogy a hadtest távolabbi állomáshelyeire sem tudnak átkirándulni merülési gyakorlat kivitelezésére, mert a gyakorlógödrök ott is hasonló módon váltak a mezőgazdaság korszerűsítésének színterévé. A hadosztályközpontban például, melynek nevét végképp nem árulhatom el, mert hadtitok, a hasonló rendeltetésű medence aprított cukorrépával volt megtöltve, mivel a környék összes cukorgyáranak tárolókapacitása kimerült.

A katonai szakértelem és bajtársi elkötelezettség megtestesüléseként ismert ifjú őrnagy depresszióba esett, és a kórság évekkig kínozza. Élete mélypontjáról

csak aromaterápia révén tudott kikecmeregni. Igaz, a kúra olyan jól sikerült, hogy amint észbe kapott, s amint a történelem ezt lehetővé tette számára, rögtön az egyik sztárborászat ügyvezetője lett.

De ne ugorjunk ennyire előre, még csak hetvenhét októberében járunk. Kora reggel van, éppen négyet ütött az óra. A gyöngyöző szőlőlé igéző illatát, amely már nem is murci, hanem inkább újbor, ma is szétteríti a környék felett a menetrend szerinti hajnali fuvallat. A tiszti lakótelep szolgálati lakásában Csávás őrnagy, törzsfőnöki gondoktól gyötörtén, végre abbahagyná a hánykolódást, pihentető álomba merülne, de idáig leng ez a tudatmélyig hatoló, szendergésigátló cefreszag... Karikás szemmel fordul az ágya szélére, és csak annyit tud kinyögni, „Az a nyomorult Piricsi!”

Piricsi, Piricsi...? Csak nem a medenceőrseg kiemelt tisztésére, az agyafúrt hadtápos szakaszvezetőre gondol?

Tény, hogy nevezett Piricsi ugyancsak meglehetősen karikásszeművé vált az elmúlt időszakban. Ki más bonyolította volna éjszakáról éjszakára a körletek cefreforgalmát, ha nem az őrség parancsnoka? Elsőrendű szervezésre volt szükség, nem vitás. A projekt jól fialt, Piricsi pedig kombinált: Ha a borászati kombinát még legalább egy hétig nem tud szállítani, az ügymenet zavartalanul folytatódik, és olyan biztosan a zsebében lesz a kettőötvenes MZ motorkerékpár ára, mint most a kezében a T-54 mintájú harckocsizóvödör. *Vödöröske, vödöröske, bőségben dúskálás eszköze.*

„Éberség, állandó éberség!” Ez lett a jelszava, mert a körlet-bázisközi forgalmon túl éjszakánként négy-öt tökrészes katonát is le kellett ráncigálni a medencét borító ponyváról. Az utolsó körért tántorgók szívesen behagyatlottak volna a cefretengerbe, ami elmeállapotukat tekintve érthető, ám az őrség ezt a kegyet nem adhatta meg nekik: egy bakahulla mégis sokkal szokatlanabb, mint az a néhány surranó és egyéb apróság, ami már a katyvaszban oldódva gazdagította a nemes nedű ízfaktorait. A vajtfülbűbbek ugyan hallottak arról, hogy a japán kígyópálinkát valódi habu viperával fűszerezik, amely hüllőske összetekeredve pihen a pálinkás palack fenekén, de arról senki nem tudott, hogy a Kárpát-medencében gyakorlattá vált volna a borok impregnált sorkatonákkal való íze-

sítése. Aromafokozóként legfeljebb muslicák és szenvedélybeteg patkányok jöhetnek szóba.

Piricsi le-lecsukló fejjel élvezte a lokálpatrióták által nem kis büszkeséggel emlegetett, már szinte helyi nevezetességnek számító etiloldat egyedi bukéját, amely a hajnali ködöt is átjárta. Gomolygó gondolatai között turisztikai érzéke csatázott az elmaradott korszellemmel. „Titkosítás, fene nagy titkosítás...” Ekkor mintha távoli csobbanást észlelt volna. „Látogatócsoportokat kéne szervezni...” A medence túlpartjáról titkos csobogásra utaló vibrációk bizsergették lokátorszerű füleit. „Nem, ez lehetetlen” – nyitotta résnyire a szemét. Fülelt, de csak a csönd szitált körülötte. Hosszú, csámpás ujjai, amelyek képesek voltak bármilyen kiszerelesű, bármilyen mennyiségű pénzt megszámlálni egy szemvillanás alatt akár koromsötétben is, nyugtalanul futkároztak a merítövödör madzagján. A tárolót körben felállított tankcsapdászor védi, amelyre szögcsapdászor tekertek. Csak az őrhely vonalában hagytak egy teherautónyi szabad sávot a tartálykocsik számára. Ott meg ő maga dekkol éjt nappallá téve megkerülhetetlenül.

A ponyva alól egyszerre mégis tájjellegű óbégatás visszhangzott fel, amely Czékmány honvéd szavajárására emlékeztetett.

– Emöhöttök a halál faszára!

„Hová mén ez?” – morfondírozott Piricsi.

– Én innön ki nöm mék!” – jött az újabb kurjantás.

Még a dörzsölt szakaszvezetőben is megállt az ütő egy pillanatra, de már pattant is. Akció! Miközben a rögvest riasztott pihenőszolgálat elkese-redetten igyekezett felnyitni a ponyvát, amelyet korábban ők maguk horgonyoztak le az utász regula részletes előírásai szerint megbonthatatlanul, elemlámpákkal pásztázták az alig fodrozódó, lotytyadt felszínt. Piricsi csak toporzékolni volt képes. Csávás őrnagy a város másik végében már bevágta magát Zsigulijába, a laktanya Bodrija boldogan csaholt a rendkívüli éjszakai multság körül, a medence homályában Czékmány honvéd lábai mámorosan kavarták alatt a seprőt, ő maga pedig a „Kocsmárosné azt hiszi...” kezdetű borelégiát bugyborékolta – valahogy minden őrijóen lassan működött. Mire a harcokszitelepről csákyát kerítették, hogy horogra kapják az önfeledten pancsikoló Czékmányt, aki ekkorra a „Száz forintnak ötven a fele...” kezdetű kocsmahimnuszt gajdolta, már az ezredtörzsfőnök is futólépésben közeledett a kapuórság felől. A sokleleményű Piricsi idegesen ráncigálta szerelését, aztán elnyikkantotta magát:

– Őrség, vigyázz! – A rémült bakák majd’ a cefrébe pottyantak maguk is, de Piricsi már teljesen ura volt a helyzetnek. – Őrnagy elvtársnak jelentem, baleset történt. Czékmány honvéd elveszítette az egyensúlyát, amikor kihúzta Bodrit a medencéből...

– Bodri...?! Meg a maga gúvadtszemű dusnokcsertői nagynénikéje! Idiótát kipecézni! Cefremedencét... ízé... másodfajú hadtápbázisintegritást helyreállítani! Azonnal!

A villámgyors helyzetértékelésről híres törzstiszt részletes jelentést írt az esetről, világosan kiemelve, mennyire ellentmond a szolgálati szabályzatnak gyümölcsszármazékok tárolása az objektumban. Azonnali hatállyal kérte az anti-harcászati helyzet megszüntetését. A szintén villámgyors felsőbb parancs, egyáltalán nem az ügy tusolásaként, Csávás őrnagyot előléptette alezredessé azonnali hatállyal – összeesküvés felderítéséért –, minek következtében azonnali hatállyal az ország másik szegletébe vezényelte.

Az őrnagy hosszas depressziója miatt erre soha nem került sor. A cefrét minden esetre a következő héten tartálykocsikba szivattyúzták és elszállították. Czékmány – bár máig tisztázatlan, hogyan jutott le az atombiztos ponyva alá – köztudottan alig volt beszámítható, így egy hónap laktanyafogsággal megúszta. Piricsit „csak” szolgálatszégésért ítélték el, pedig a nagyjából egybehangzó jelentésekből kiderült, hogy saját csapszékeként működtette a medencét. Bodri pedig még hónapokig várta, hogy hasonlóan izgalmas esemény körül csaholhasson.

Piricsi végül rá is fázott meg nem is. A hadbíró-ság fél évre futkosóra vágta, ahonnan csak sántán sikerült kilábalnia. A rácsos intézmény kapuján kilépve nem az előre megbeszélte helyzet fogadta, nem köszöntötte barátja a várva várt motorkerékpárral, amelyet az összeguberált pénzből kellett volna megvennie. Míg Piricsi túrt és szervezett, hűtlen csendestársa a forintokat dollárra váltotta, és lelépett.

Így végződött volna a híres kalocsai bor története. Annyit azonban még hozzá kell tenni, hogy a köddé vált barát néhány év múlva valamely diplomáciai vargabetű révén meghívót juttatott haza Piricsinek Amerikából. Aztán hazabicegett, kabalaként hordozva magával T-54-es mintájú retró tűzoltóvödrét, és borkombinát gründolásába kezdett az odakint összerakott pénzből. Cégvezetőnek a tökéletes helyzetfelismeréséről híres Csávás ex-őrnagyot kérte fel.

Ámbár Csávás őrnagy igazából ezt a civil humbugot sosem emésztette meg.

DEBRECZENY GYÖRGY

aztán megírom

*kollázs Tandori Dezső A tizedik név:
Walton Street c. művéből*

volt zaklatottság
teljesen magányosan is volt ilyen
nagy sétára indultam a szállodámból
még vettem egy üveg bort
azt a vodkával párhuzamosan
kapualjakban megírtam vagyis megírtam
és hogy megírtam azt most megírtam
ráadásul még fel kell sorolnom
ki mindenki halt meg
a rádió közben szól nekik
s nem ezt akarom-e épp?
végigjártam egy sor antikváriumot
egyszerűen nem törődve fájdalmainkkal
maradna belőlük a hasonlat a jel
az meg nem érdekel
azt mondtam nem iszom sört
a rossz nemszeretem munkáktól
felállok felugrálok abbahagyom
hozzájuk visszamegyek
át- és átírom sorra az oldalakat
van egy dossziém
és abban vannak a lapok
melyek e versben válogatva
egymást váltogatva követték volna
egymást
vagy engem követték volna
a kapualjakba
de a lehetőségek mások lettek
mégis el kell repülnöm Dániába
az ember egyre kevesebbet repül
ha repül egyáltalán
s ha megiszom valamit már nem
egészen ugyanaz a nap
kávétablettáztam a busz emeletén
mindezek a dolgok nem jelképek
csak jellegek
de lehet részletezni nyilván
kérdszik nem lesz-e arányeltolódás
állandóan mentegetőzőm
rázkódom és magyarázokodom
van zaklatottság
az van nagyon
magányos sétára indulok szállodámból
végigjárom egy sor kapualjat
és antikváriumot
üldögélek a busz emeletén
aztán megírom ezt az egészet

BERÉNYI KLÁRA

Vörös cirmos

Madarak ették le a szőlőd,
nem lesz, apám, idén borod,
a képen süllyedt tőke gerinced,
a fürtök elkent sötét nyomok.

De semmitől se fél az anyám,
lesepri ha kell a pókot is,
vörös cirmos lesz álmában,
s dobozba rakja dolgaid.

Lánchos farkas

Utcán futok, ruhátlanul
egy régi utca, ismerem,
a lámpák égnek, úgy futok,
pár száz méter végtelen.
Az úttest másik oldalán,
ruhámát rejtik házsorok,
kerítés mellett, mint kutyák,
láncon lapulva, farkasok.

SZEPESI ZSUZSANNA

Tétova tétova

Tovaszállt a pillanat,
varázsa most lett múlt,
szárnyán rezgő akarat
tétován elcsitult...
Éjbe fúlt a vallomás,
és sejted: elkéstél,
maradhat az álmodás,
amíg a tudat fél.

BÍRÓ JÓZSEF

Járvány

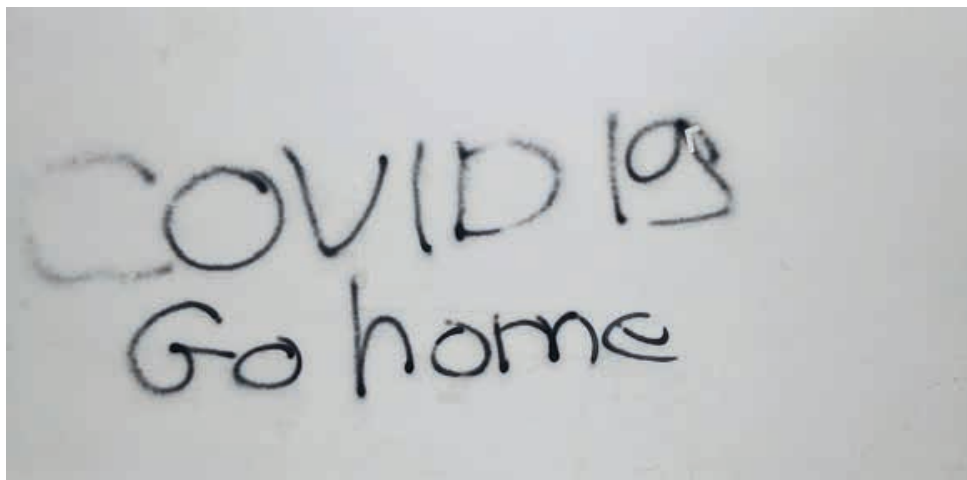
:
már
:
IS
:
TEN
:
is
:
száj
:
masz
:
kot
:
vi
:
sel

Killer virus

stuttering haiku / concrete poem

co co vid **19** co
vid co vid co vid co **19**
co co vid **19** co

Graffiti, Budapest – 2021



MORKUSZT TAMÁS

Önidő – szünidő

Monoton rutinok,
karanténtlenségben.
Flash back pillanatok,
hallucinációk:

a zszizsegő városról,
az állandó lüktetésről,
ahol vágy volt,
vérző – szomjas szerelem.
Harapások,
a pezsgő függetlenségből.
Amit most felfal
a klausztrófób csönd vírusa.
A várostájjá lett minmál világ,
végleg kizár magából,
és kifakul a fekete zaj.

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

maszk

ismeretlen emberek között bolyongunk
fürkész bizalmatlan szemekből olvasunk
furcsa maszkok mögött rejtőző emberek
szándékát igyekszünk megtudni nem lehet
későbbre kell halasztani az egészet
mint éles kés hasít beléd még megéred

semmi

már csak egy kézfogás már csak egy pillantás
már csak egy torz mosoly az a kedves ember
akire felnéztél akire figyeltél
akinek minden szava és mozdulata
fontos volt számodra most van is meg nincs is
méltatlan megalázó kiszolgáltató

helyzetben kopott kórházi ágyon fekszik
az orvos szerint néhány napja van hátra
nézed a végtelenül elfáradt arcot
érteni kezded azokért akik tovább
élnek hogy a lelkük mélyén érintse meg
őket semmivé bomolva kell meghalunk

LENCSES KÁROLY

Holnap

Vajon főzök kávét holnap is, vagy a játékfűnyíróval Liza nem utánoz többet egy idő után. Mit mondanak neki? Elutaztam? Nem jövök vissza? Vajon pityeregne, de az Orosi szél hamar elissza a gyerekkönyveket. Puha bőre biztosan nem lesz ráncos a sótól. Ne is! Ne is!

A kocsmában egy hétig tart a csoda. A szomszéd nem főz kávét többé. Erre inni kell! S mire a harmadik kommersz után érnek, egy kóbor kutya a téma. Kié lehet? Ne fogd meg hátha hamis, vagy veszett. Valaki lefotózza a telefonnal. Felrakja az internetre. Legalább egy felest megér!

Ha jelentkeznek érte, egy rövidért már jó! Csak egy kép, annyi az ára. A polcon a képem mennyi helyet foglal, és elég hosszú a kar, hogy leporolja? Anyám! Igen, Ő nedves zsebkendővel. Valamit félrelyelt, mondja, ha ott van Liza és észreveszi, hogy szipog. Liza mindent észrevesz!

Rajta kívül vajon utánoz valaki? Ha csak a zaccot a kuka széléhez kalapálva önti ki? Régi rigolyáim felemlegetik, amik most már inkább mosolyogni valók, mint bosszankodni. Átalakulok. Ahogy mindig is akartam. Törekedtem a változásra, de akkor nem sikerült. Ha nem, igen!

Hamis emlék. Egy regény egy év múlva teljesen mást ad. Talán emlékszel az érzésre, de nem önt el katarzis. Olyan lennék, mint egy könyv? Míg főzöm a kávét, belélapozhatsz. Holnap nem, akkor elveszek a költözésben. Leadnak, pénzre cserélnek. Valami hangulat marad, s egy kép!

Mindig is érdekelt, mit csinálnék reggel kávéfőzés helyett. Ha holnap Máshol-Sehol nem ébredek. A kis piros játékfűnyírot tologatja-e Liza? Hülyeség. Idő egyenlő távolság. Egyre messzebb, messzebb. Én úgy képzelem, annál jobban kinyílik a szemem. Egyszerre minden nézőpontból figyelek!



Megrendelhető:
happycaroffice@gmail.com
erefbt@gmail.com

BOLEMANT LÁSZLÓ
aranytű

ha már ébred a reggeli fényben a kék sugarat vető, ködtől ázott égbolt, s tünődöm rajta, hogy leplét mi módon oldhatom színekre, dalokra... súlyvonalain, melyeken csendesén játszik a Napnak erőtlenül kelő, áthatoló nyila... a bokrokon hangjegyek cseppjei csengnek, a kertben légző asztalok bő terítékei fénylevelek, e számtalan elázott szoborra aggatott száradó lepelen: reggeli, hangtalan fénycitera – s húrjain araszolgat a Nap ködtakarója alól szökő aranytű-sugara, akkor felkelek én is...

2020. 12. 31. 22:12

BOZÓK FERENC

Keretezett égbolt

Száz éve született Mészöly Miklós



*„Ó, szállj le ide sólyom,
ó, szállj le ide sólyom,
csak szállj le, szállj le, szállj le, ha mondom,
csak szállj le, szállj le, szállj le, ha mondom!”*

*Te sólyom, aranycsőrű,
te sólyom, aranycsőrű,
te sárga, sárga, sárarany körmű,
te sárga, sárga, sárarany körmű!*

*Hasítsd fel selyemingem,
hasítsd fel selyemingem,
csak tárd ki, tárd ki, tárd ki a szívem,
csak tárd ki, tárd ki, tárd ki a szívem!”*

(Nagy László: Kórus)

A második világháborút és ötvenhat traumáját egyaránt már felnőtt emberként megélt nagy nemzedék több tagjára is jellemző ugyanaz a pontosságra, egyfajta szövegredukciós lényegre és koncentrált igényességre törekvés az alkotás szövegszerkesztésében és a tökéletessé sűrítés a mondanivalóban. Ebben a tekintetben elsősorban a költő Nemes Nagy Ágnesre, Pilinszky Jánosra, valamint a prózáiról Mészöly Miklósról, Ottlik Gézára gondolok. Az említett alkotók nagy műgonddal, koncentrált és fókuszált sűrítéssel, a saját igényük szerinti magas nívót állandóan megtartva alkották műveik legjavát. Mint Mészöly Miklós (1921–2001) ragadozó madara, mely *„Nem süllyed, nem emelkedik, tartja a magasságot, mintha kimért, síkos pályán siklana körbe.”*

A szikár sűrítés és lényegre fókuszálás mellett fontos a négy megnevezett alkotó számos művében a külső objektív szövegtestre ráfújt transzcendens értelmezhetőség aranypora is, azaz a nyitottság az értelmezhetőség immanens és transzcendens, párhuzamos és szimultán lehetőségei irányában. A koncentrált alkotástechnikára kiváló példa Pilinszky lényegre fókuszáló és végsőkig tömörített,

sűrített, redukált lírai megszólalása. Ismertetes Pilinszky Jánosnak (aki Mészöly Miklóssal azonos esztendőben, 1921-ben született) Maár Gyula által készített, *Hűség a labirintushoz* című televíziós interjúban megfogalmazott „célkereszt-perspektívája”. Ennek lényege a feszült „sem mire koncentráció”, pontosabban pásztázása az alkotói „semminek”. De erre a „sem mire”, azaz az ihletre váró üres mezőre egy fegyelmezett vadász puskacsövének célkeresztje szegeződik. Amint beleugrik a „valami” az üres térbe, a vadásznak azonnal lőnie kell. A sólyom a levegőben lassan repül, ha azonban meglátja a mezőn futó prédát, megszűnik számára minden körülötte, és egész testével egyfókuszúvá, célirányossá válik. Ottlik Géza és Nemes Nagy Ágnes koncentrált szöveg- és mondat szerkesztési metodikáját ugyanezért a véglegesre csiszolt, fölöslegest a szövegtestbe be nem engedő, lényegre koncentráltáért szokták dicsérni az ítések.

Mészöly Miklós alkotástechnikájára is elmondható ez a kilengést, fölösleges szövegburjánzást nem tűrő, puritán célra irányultság. A sokak által reprezentatívnak és a szerző kulcsművének tekintett *Magasiskola* esetében voltaképp lehetetlen elvonatkoztatni az ötvenes évek miliójától. A kisregény (vagy hosszúnovella?) szereplői nem csupán allegorikus „kafkai” hősök. Megjegyzendő, hogy Kafka *Kastélyának* Klammja Beranekhez hasonlóan, szintén afféle sosem látható „Big Brother”...

A sólyomtelepi történetnek konkrét életrajzi előzménye is volt. Mészöly maga is eltöltött néhány hetet az Ohat-pusztai kísérleti solymásztelepen, 1956-ban. A szöveg hasonlít az ötvenes években megszokott és preferált realista és termelési riportokra, lehetőséget adva egy kortársi, álnaiv, de valójában összekacsintós percepciónak, afféle engedékeny „fedő-értelmezésnek”. Az üzenet szándéko-

san enged teret az allegorikus, szimbolikus vagy akár transzcendens értelmezés lehetőségeinek, de lehetőleg ügyel a cenzurális hivatali packázások elkerülésére is. Az urbanus küldött ellátogat vidékre tanulmányozni a termelőmunkát, és jelentést ad a központnak. Majdnem szépirodalmi igénnyel megírt szociografikus riport is lehetne ez formailag, melyre a korszak olyannyira vevő volt. Még a nyolcvanas években is mennyire magára ismert a találó közéleti és társadalmi humorra igényes és éhes magyar befogadó közönség a *Kőbe zárt lélek* című, Markos-Nádas-féle falusi szocioriport-paródiában! A nutriákról (?) Mészöly ezt írja: „minden héten jelentést kell írni róluk, az életmódjukról, a szokásaikról (...) – ez a parancsa Beraneknek.”

Ismerjük a korszakban a „jelentésírás” konnotatív terheltségét. A nagy Beranek a felső, szinte absztrahált, csodált és rettegett hatalom, a „nagy testvér”, aki a főosztályról hivatalos leiratokat küld, és beszámolókat, jelentéseket vár. Big Brother is watching you. „De úgy is mondhatnám, mindnyájan Beranek kezében vagyunk.” – fogalmazza meg Lilik. A prédaállatokról pedig ezt írja: „Halálraítéltek, de a vödörnyi szeméthal mindennap kijár nekik. (...) Némelyik csúf tépés nyomait viseli a hasán, a begyén. (...) A rend azt kívánja, hogy a ligetben komor, méltóságos rend uralkodjék.” Könnyen asszociálhatunk az Andrassy út 60. borzalmaira. Nagy „gellert” ad az olvasásnak, ha tudatosítjuk, hogy a mű pontosan 1956-ban jelent meg.

Lilik a hatalom meggyőződéses, bár korlátolt, de öntudatos követője és csodálója. Csodálja a hatalom markáns férfiasságát, és hogy a hatalom erőt mutat, fegyvert visel. Lilik lehetne az a „sólyom”, aki elrepülhetne, de mindig visszaröppen büszkén a solymász jól ismert karjára. A tágas égbolt és a repülés a legerőteljesebb szabadság-toposz, ugyanakkor a telep lakói rabjai vagy prédái egymásnak. Lilik és Teréz is mechanikus alávetettje a nagy Benareknek. Lilik öntudatosan és büszkén hivatkozik egy „nagy és bölcs tanítóra”, Husszein Darlach Thaymurra. Eme jeles perzsa solymász könyvének minden szava igaz és megkérdőjelezhetetlen tekintély számára...

Lilik szó szerint funkcionárius. Létezését a betöltött funkció szabja meg és keretezi. Olyannyira azonosul a telep világával, hogy nevét nem is ismerjük. Becenevét kedvenc

prédaállata után adja saját magának. A hatalom, a nagy Beranek is megalázó becenevén, Liliknek nevezi az írott dokumentumokban. Meglepő önleplezés, hogy nem sólyomról, hanem kiszolgáltatott és elpusztításra szánt prédaállatról adott becenevet önmagának

Az ötvenes évek burkolt társadalomkritikáján azonban túlmutat a *Magasiskola*, üzenetét ugyanúgy fölösleges maradéktalanul aktualizálnunk, mint például az említett Ottlik *Iskola a határonját*, vagy Pilinszky *Harmadnaponját* sem szabad kizárólagosan az adott történelmi pillanatokhoz horgonyoznunk. Tévedés lenne például Pilinszky *Harmadnaponjában* csupán Krisztus szenvedését bemutató húsvéti verset látni, de a „hamuszín egek” sem csupán a krematóriumok füstjét asszociálják, hanem az egyetemes emberi szenvedést vagy mártíriumot. Ugyanígy Fábry Zoltán *Körhinta* című filmje sem csupán a kolhozosítás propagandája. Vagy a *Hannibál tanár úr*, vagy Sánta Ferenctől *Az ötödik pecsét* sem csupán az adott kor hatalmi mechanizmusainak és a kisembernek a relációit mutatja, hanem valami örökérvényűbbet, általánosabbat. Szentesi Zsolt így ír: „Az ötvenes évekre történő aktualizálás, a műjelentések, illetve a művilág effajta allegorézise durva túlzás lenne, félreértése az elbeszélés egészének, valamint Mészöly alkotói módszerének egyaránt.” (Az autentikus létezés lehetőségei a választás jegyében; Irodalomtörténeti Közlemények; 2006. 3-4. szám)

Lilik a városban, a tőle idegen világban otthonalanságot él meg, idegenszerűen mozog, és csak kényszerből fordul meg. Idegenkedik minden olyan tértől és tevékenységtől, ami nem a telephez kötődik. Akaratlanul is az önfeladás felé próbálja terelni a telep világa. Elhanyagolja a személyes higiénit, a borotválkozást és nem tudja, milyen nap van. Lilik egy félmondatából derül ki, hogy a telep látogatója foglalkozását tekintve újságíró.

A telepiek egyfajta belső időt használnak, melyet a munkavégzések monoton egymásutánja határoz meg hajnaltól szürkületig, napról napra. Lilik nem csupán a „csiga puhaságú” várostól idegenkedik, de mindentől, ami nem a telep. Az erdő-rezervátum is: „Ez a másfajta rend első perctől zavarta Liliket, nem tudott úgy tájékozódni, mint otthon, a telepen.”

A sólymok, a légi csendőrök, tetteik végrehajtását követően szemüket takaró bőrkávé

viselnek. Elvakult végrehajtók. Megfigyelhető paradoxon, hogy minél igazság- és szabadsághiányosabb egy társadalmi berendezkedés, annál inkább hivatkozik az igazságra és a szabadságra, nyilván különös lelkiismeretfurdalás által gyötörve, kompenzációs, bizonygatási céllal. A szabadság illúziójával és erőltetett retorikájával lehet igazi kereteket szabni.

A sólymok számára tágas az égbolt, akár meg is szökhetnének. Lilik a kísérleti telep vezetője. A keretezett égbolt kapcsán így fogalmaz: *„Ez egyike a legfejlettebb gyakorlatoknak, pszichológia van benne és kockázat: már csak egy hajszálon múlik sokszor, hogy a madár megtagadja az engedelmességet.”* De nem tagadja meg. Van olyan struktúrák, melyekben sem az üldöző, sem az üldözött, sem a ragadozó, sem a préda nem tekinthető szabadnak. Az idomítás vonatkozik az idomítottra és az idomárra egyaránt. Az idomárokat is idomítják. A sólyomtelep hivatalos látogatója fogalmazza meg, hogy *„a pusztai égbolt bezár, mint egy fényketrec; mintha billiówattos lámpa tűzne a szemedbe, folyton a nyomodban jár, mindenütt megtalál; ennyi erővel cellában is ülhetnél rács mögött, ott egy százas körte ugyanezt megteszi.”* Máskor szintén a madarakkal kapcsolatban így fogalmaz a telepvezető: *„én neveltem, és különben is az állam tulajdona.”* A Lilikkel vitatkozó fiatalember pedig, Lilik szavaira így replikázik: *„akkor jelöljék meg...rakjanak egyenruhát rá.”*

Bori Imre meglepően direkt fogalmaz a jugoszláv Híd folyóirat 1968. évfolyamának 5. számában: *„Rend, engedelmesség, fegyelem, parancsok teljesítése, aszkétizmus és harc, póráz és szabadság, könyörtelen determinizmus – ennek parabolisztikus mélylélektanát alkotta meg Mészöly Miklós még 1956-ban.”* Bori felhívja továbbá a figyelmet a párhuzamos értelmezhetőség lehetőségére a *Magasiskola* és Kafka *A fegyencgyarmaton* című elbeszélése között.

Abban a világban, amelyet Mészöly élénk tár, nincs képesség a minőségi művészet felismerésére. A tömegember időpocsékló játéknak tekinti azt. Lelke rajta. Az író, az alkotó ennek ellenére szárnyalni képes.

Kortársi visszaemlékezésekből tudjuk, hogy Mészöly Miklós testében jó kiállítás, lelkében mindig valami belső szabadsággal és autonómiával élő, öntörvényű, büszke sólyommadár volt. Nemcsak természetesen volt szabad, hanem valamiképp „természeti” módon is. Nádas Péter szerint személyes viszonyt ápolt az időjárással, a fákkal, hegyekkel, rétekkal, miként a szelídíthetetlen madarak. Szabadok voltak a személyes döntései és irodalmi tárgyválasztásai is.

Mészöly része volt ugyan a keretezett égboltnak, de képes volt a sólyom magasan szálló perspektívájából szemlélni mindent és mindenkit.

A magasságot tartva.



KISTELEGI DÓRA illusztrációja

TŐZSÉR ÁRPÁD

Blíž k Tebe, Bože môj...

(Naplójegyzetek 2017-ből)

■ Pozsony, 2017. szeptember 16.

A lakásfestés okozta hadiállapot tovább tart. Likvidáltuk (a feleségem szerint: szétvertük) a nagy, plafonig érő iratszekrényemet is, ennek következtében most a kézirataim, papírjaim, naplójegyzeteim banános dobozokba temetve várják a feltámadásukat. (Apropó, a szekrény: ez még a néhai, az általam szerkesztett *Irodalmi Szemle* szerkesztőségéből származott ide. Mikor a folyóirat kiadót váltott, s a Szlovák Írószövetségtől a Madách-Posonium könyvkiadóhoz került, a szerkesztőség korábbi iratszekrényét néhány koronáért – akkor, 1996-ban még korona volt Szlovákiában – megvásároltam az Írószövetségtől, s három-négy markos fiatal íróbarátom pedig házunkhoz szállította a becses bútordarabot. Amelyet nemcsak azért lehetett becsesnek nevezni, mert hat évig az Irodalmi Szemlét, azaz a szlovákiai magyar irodalmat szolgálta, hanem azért is, mert korábban már, isten tudja, hány évig, a Szlovák Írószövetség tulajdona volt, s ilyenféleképpen megfordulhattak benne akár a szlovák irodalom régi és mai klaszikusainak a kéziratai is. S ha mindehhez hozzáteszem, szerénytelenül, a szekrény nálam töltött húsz évét is, méltán kerülhetett volna akár valami irodalmi múzeumba is. De a fiaim könyörtelesen „szétverték”. S ilyen tábori körülmények között (két egymásra tett banános doboz az íróasztalom) írom pályamunkámat (egy erotikus apokrif Arany-verset) a Litera pályázatára:

*Bosszút áll Miklóson, s nem kívánt Lőrincén:
nővel osztozik meg szűz öle dús kincsén.*

Értsd: a *Toldi szerelme* Piroskája, Lajos király udvarában bosszúból összefekszik Örszikével, a „bosznai bán” lányával (szerelmén, Toldi Miklóson s majdani, nem kívánt férjén, Tar Lőrincen egyszerre akarván így bosszút állni). – A lakásfestés káosza egyébként otthontalanság az otthonban. Semmi sincs helyén, teljes az idegenség, a szerencsétlen, a lakásából és énjéből is „kilkoltatott” lakó ilyenkor érzi és érti meg, hogy az

„én” nem csak a testtel és lélekkel egyenlő, hogy szervesen hozzátartozik az a sarok, az a kuckó, az a kis világegyetem is, amelyet a nagy világegyetemből magához tud alakítani.

■ Szeptember 21.

Tegnap eltemettük K. A.-t, a csallóközcsütörtöki kis rokont. Mindössze negyvenöt éves volt. Majdnem negyven évvel kevesebbet látott, élt meg a világból mint én. De ez csak egyetlen szempont a leélt idő megítéléséhez. Bergson óta tudjuk, hogy egy élet tartamát (*durée réelle*) akár azon is le lehet mérni, hogy az elhunyt hány baráttra tett szert az életében. K. A. halotti tora közben képeket, fotókat vetítettek K. A. életéről, főleg barátai között mutatták a fiatal aszszonykát, elképesztően sok, boldog fiatal között. Magán a temetésen is nagyon sok fiatal, főleg pozsonyi szlovák lányok, fiúk vettek részt. S ha ennek alapján mérnénk össze az én nyolcvankét évemet az ő negyvenöt évével, nem biztos, hogy az én életem bizonyulna „tartamosabbnak”, sűrűbbnek. – Margóra: A.-nak volt egy számunkra nem észlelhető (szlovák) élete is. Munkahelye pozsonyi szlovák közösségekhez kötötte, férje is szlovák volt. Következésképpen az egész temetés szlovákul zajlott, ami a ma még inkább magyar, mint szlovák faluban, meglehetősen ambivalens érzéseket keltett az emberben. Megrázó volt számomra például, amint a szlovákul elkezdett *Blíž k Tebe Bože môj, len k Tebe blíž* (*Közelebb, közelebb Uram, hozzád*) ismert halottas ének szövegébe hogyan vegyült bele először csak szórványosan, bátortalanul a magyar változat, s hogyan erősödött föl később, hogy végül már aztán csak az zúgjon komoran, fenségesen a korporsó fölött. Leképezve ezzel a két nyelv napi küzdelmét a Pozsony közelsége miatt lassan, de biztosan szlovákosodó faluban.

■ Szeptember 22.

Lehet akármilyen fejlett, bonyolult, sokágú az irodalom intézményrendszere, a mű, az alko-

tás legjobb, lelelkesebb, legbeváltabb menedzsere maga a szerző. Ível felfelé a pályája a fiatal X. Y.-nak, de majd meglátja, ha 80 éves korában már nem lesz tanszékvezető, szerkesztő, befolyásos közéleti ember stb., kihalnak mellőle a támogatói, s végül mint művének legfőbb támogatója, ő maga is meghal, mire megy a műve egyedül. (S jut mindez eszembe arról, hogy fiatal, szépreményű költőnk legújabb szerzeményéről – egy eposzjáról – szimpóziutumot szervez a Magyar Intézet, meg arról, hogy sorra halnak meg a támogatóim: VLM, Esterházy Péter, Jókai Anna, s úgy érzem, pontosan ilyen arányban csökken az irodalmi életben az ázsióm.)

■ Szeptember 24.

Minden író, költő nyelvtanár is. De nem grammatikát, hanem beszélt nyelvet, kommunikációt tanítunk. S főleg új fogalmakat, metaforákat, szavakat (ha úgy tetszik: mémeket) gyártunk. Minden új élet „*egyedüli példány*”, s új és új fogalmak/szavak/szóképek lehetősége, csak nem mindenki tudja magából ezt a lehetőséget kibontani. Homérosz, Shakespeare, Goethe fogalom- és szótára nélkül csak makognánk, mint a makimajom.

■ Szeptember 27.

Tegnap éjszaka meghalt Tarján Tamás. Azért fontos megjegyezni, hogy „éjszaka”, mert a jeles irodalomtörténész-kritikus halálának nem volt előzménye, Tomi (én is így szólítottam, nekem is barátom volt), tudtommal, nem volt beteg, valószínűleg szívinfarktus vitte el. Nemrég még remek kis esszét írt a *Félnóta* című kötetemről (*Bach-dante címmel*), most meg szó nélkül elmegy. Tiszta, egyenes lélek és ragyogó intellektus volt. És telemosolyogta a komor magyar irodalmi életet. Hirtelen „tarjántalan” lett a világ.

■ Október 7.

Tegnapelőtt, hosszú idő után, ahogy mondani szokták: újra megjelentem a nyilvánosság előtt. A „nyilvánosságot” a Duna utcai gimnázium és a Magyar Tanszék néhány diákja, tanárok, plusz Szörényi László képezték. A Magyar Intézet (azaz Molnár Imre, az In-



MISKE EMŐ: Haiku kép II.

tézet agilis vezetője) Arany János-versmondó maratont szervezett, s mivel én voltam kvázi az akció védnöke, én mondtam a megnyitó beszédet, plusz később felolvastam a (közben elkészült) apokrif *Toldimat* is. (Este már meg is jelent a Kossuth-adó Határok nélkül adásában egy híradás a rendezvényről.) Simán ment minden, s még arra is futotta erőmből, hogy a versmaraton után egy valóságos maratont abszolváljak: Szörényi és Molnár Imre társaságában bejártam megint a belvárost (Imrével afféle városnézést rögtönöztünk a budapesti Szörényi Lacinak), két órát talpaltunk egyfolytában, utána alig tudtam hazavánszorogni, úgy elfáradtam, kimerültem. – Egyébként pedig tegnap betöltöttem a 82. életévemet, vártam, hogy a „maraton” során valakinek eszébe jut, hogy *október 6* nemcsak az aradi vértanúk napja, hanem az születésem napja is, de hiába vártam. Otthon is szegényes volt a születésnapom. Hallgatott a telefon, üres volt az e-mail-fiókom. *Fáradt vagyok, kimeredek a földből*, mondta anno Pilinszky.

Fáradt vagyok, kimeredek az időből, mondom én 2017. október 7-én, 82 évesen.

■ Október 17.

A lakásfestés végső aktusaként könyvespolcaimat, pontosabban a plafonig érő könyvespolca-

im vaskonstrukcióját festem. Létrán egyensúlyozok, húzogatom a „pemzlit” a vasrudakon, s a kezem emlékezik: utoljára akkor festettem így és ilyen sokat, mikor még apám (aki asztalos volt) élt, s egy hétig a Medvesaljára, Bástba és Óbástba jártunk ajtókat, ablakrámákat festeni. Akkor írtam ezt az Illyésre hajazó versikét:

Óbást

*Padlásajtót festek. Mélyen alattam
hátraszegett fejjel négy hajadon
néz föl rám s én rájuk: hogyha esnék,
melyiket esném szívesen nyakon.*

Emlékezetből idézem a szöveget, remélem, pontosan. Pontosságát ellenőrizni nem tudom, mert a könyveim még mindig dobozokban porosodnak. Érdekes, hogy a régi verseimre szó szerint emlékszem, az újabbaknak jó, ha a címkét meg tudom jegyezni. (A fenti verszetet 1954-ből vagy 55-ből származhat.)

■ November 22.

Turczel Lajos (jeles szlovákiai magyar irodalomtörténész, a pozsonyi Magyar Tanszék egyik alapító tanára) 100. születésnapját ünnepelték a Magyar Intézetben, s én is elmentem tisztelegni a volt tanárom emléke előtt. A szegedi Fried István tartotta az ünnepi beszédet, de ahogy várható volt, tkp. nem Turczelről beszélt, hanem T. L. kapcsán a közép-európai irodalmak összefüggésrendjéről mondott okos dolgokat, azaz pontosan arról a valamiről, amiről T. L. nagyon keveset, s inkább csak magyar-szlovák viszonylatban írt. A rendezvény nyilvános volt, a közönség főleg diákokból s néhány fiatal íróból állt. (Fried tanár úrnak anno sok pozsonyi tanítványa is volt, azok voltak főleg jelen.) Vita viszont nem volt, s az egy-két unalmas hozzászólást hallgatva azon gondolkodtam, hogy mennyire nincs a mai fiatalokban érdeklődés és tűz. Hogy bennünk, akik a szocializmusban voltunk fiatalok, a rendszer minden átka ellenére is több volt a szufla, a vitalitás, a vitatkozási hév.

■ December 22.

A *high-tech*, a magas technika korának embe-
re, engem, paradox módon, az őskor embe-

rére emlékeztet: bizonyos értelemben egyik is, másik is pusztán fogyasztó lény. A mai tömegek ugyanis pontosan csak annyit értenek (illetve nem értenek) környezetük, a *high-tech* berendezéseinek működéséből (és kezeléséhez), mint amennyit az őseMBER értett (nem értett) a természet törvényeiből: egyik is, másik is csak élvezte/élvezi környezete gyümölcsseit. A magas technika természetével egyre kevesebb ember van tisztában, s a robotizálás következtében egyre kevesebb ember szükségeltetik majd a kezeléséhez is. A munka nélküli, céltalan tömegek egyetlen „szórakozása” a szerzés lesz, s mivel az egyre több javak már nem munkával, hanem ügyeskedéssel, csalással, esetleg erőszakkal lesznek elérhetőek, az emberek egymás ellen fordulnak, megint az ökológia kezd majd érvényesülni, uralkodni. Mintha közben húszezer év, vagy isten tudja, mennyi, el sem telt volna. Ahogy Vico megjövendölte: a ciklus kezdődik előlről.

■ December 23.

A *Magyar Narancsban* Nádasdy Ádámot valatják a költészetről. A költő azt mondja, helyesen: „*Kevés olyan igazi, vulkanikus tehetség van, aki egyszer csak úgy előrobban a semmiből. De nagyon sok a művelt, kulturált tehetség, és közülük sokan olvasnak irodalmat. Talán Tandori, Petri voltak az utolsó vulkanikusok. Nem azt akarom mondani, hogy ami most van, az nem jó, de valóban, a napsütötte tájhoz képest van benne valami holdfényes.*”

Holdfény, ezüstkor (Róma ezüstkora), Martialis, Seneca! Mily szép is lenne! A helyzet sokkal vigasztalanabb: a mai magyar költészet (tisztelet a kivételeknek!) vénaszonyok nyara; erőtlen, ködös napfény, kóválygó, szédelő őszi legyekkel az ablakokban, amelyek erőtlenségükkel egyenes arányban „ideológikusak”. Emlékszünk még Arthur C. Dantora? A filozófus valamikor a kilencvenes évek közepén, a posztmodern alkonyának kezdetén, a művészetek végét prófétálva azt mondta: a filozófia kisemmizte a művészetet. Most úgy tűnik, az ideológiák (a feminizmus, a poszthumanizmus, az LMBTQ, a multikulti stb.) a kisemmizők.

S elsősorban a költészetet semmizik ki.

RÓCZEI GYÖRGY: Ferlinghetti



■ **ANGELA CAPORASO: Il dolore e la memoria**



ZILAHÍ NONO: Kötés közben

ZILAHY NONO: Egy szál ajándék



BOLEMANT LÁSZLÓ: Találkozás Banksy-vel**TAVASZI KOLLEKCIÓ**

muzeumshop.com



Újra Jelenlét, újra Nyugat

Újra a Jelenlét-kör szerzői, és újra itt, a Nyugatban.

Mindig öröm és megtiszteltetés, hogy itt lehetünk, hogy a Nyugat hasábjain láthatóak a Jelenlét fiatal, illetve olykor – életkorukat tekintve – kevésbé fiatal szerzői.

A Kodolányi János Egyetem Média- és Kommunikáció Tudományi Tanszéke által indított szépirói kurzus hallgatóinak a legnehezebb, mint minden kezdő szerzőnek, az indulás, az, hogy nevet szerezzen valaki a szakmában. Elképesztő igény van az irodalomra, mindenki ír, mindenki fel kívánja mutatni önmagát, és mindenki publikálni akar, mert tudjuk jól, hogy a publikáció az, ami valamiképpen megtarthat minket a gyorsan fogyó időben, vagyis Időben, így, nagy betűvel. A Kodolányi Egyetemen minden félévben három kurzust indítunk, egy „Líra”, egy „Próza” és egy „Próza-Dramaturgia” tanfolyamot. A kurzus vezetőjeként többször is megbizonyosodtam afelől, hogy a vers-, a próza- és a drámaírás tanulható. Ami viszont megtanulhatatlan, a szakmába való belépés. Hogy eljusson valaki odáig, hogy tudják, ismerjék a nevét, és ez a név „árvédjegy” legyen, miként arra József Attila utal, meglehetősen keserűen, egyébként.

A Nyugat lehetőséget biztosít az indulásra, és ez igen nagy dolog egy olyan szerző életében, aki még keveset láthatta a saját művét nyomtatásban. Ehhez a mással össze nem hasonlítható élményhez segítjük hozzá újból és újból azokat a tanítványokat, akik – a szépirói kurzus hallgatóiként – a letehetősebbek közé tartoznak.

A most bemutatkozó négy szerző közül csak háromra igaz, amit a fentiekben írtam. A kurzusom hallgatója *Hajnal Éva* is, az ismert Litera-Túra irodalmi folyóirat főszerkesztője – ő már sok-sok publikáción van túl. Most öröm és megtiszteltetés, hogy egy igen szép versét, amely vers ezen sorok írójának egyik korábbi munkájához is kapcsolódik, bemutatjuk itt, a Jelenlét-kör anyagai között. A másik költő, *Leitert Vivien* olyan fiatal tehetség, aki igen érzékenyen figyeli a kortárs irodalmat, a Billy Collins apropóján írt versének színvonala azt sejteti, hogy még sokat találkozhatunk majd a nevével irodalmi folyóiratokban. Két prózaírónk is van, *Bereczk Imola* és *Süveg Szilvia*. Mindkettő olyan érett, színvonalas elbeszélést adott, amely azt bizonyítja, hogy ennek a két szerzőnek szintén igen nagy jövője van.

A kurzus vezetőjeként bízom abban, hogy mind az olvasóinknak, mind a szerzőtársaknak élményt jelent megismerkedni a Jelenlét-kör újabb szerzőinek újabb munkáival.

Petőcz András

Megrendelhető: happycaroffice@gmail.com
erefbt@gmail.com

Hangzó
Nyugatplusz
 SZABÓ ZOLTÁN ATTILA szerkesztésében

The advertisement features four covers of the 'Hangzó Nyugatplusz' audio series. Issue 1 shows a person lying down. Issue 2 shows a silhouette of a person against a sunset. Issue 3 shows a person sitting at a desk with a laptop. Issue 4, the largest, is titled 'Pest-budai mozaikok' and 'Talány Akusztik', featuring a person standing in a cityscape. The text 'Megrendelhető:' is in an orange box, and contact information is provided. The publisher 'INFINIT BUDAPEST' is also mentioned.

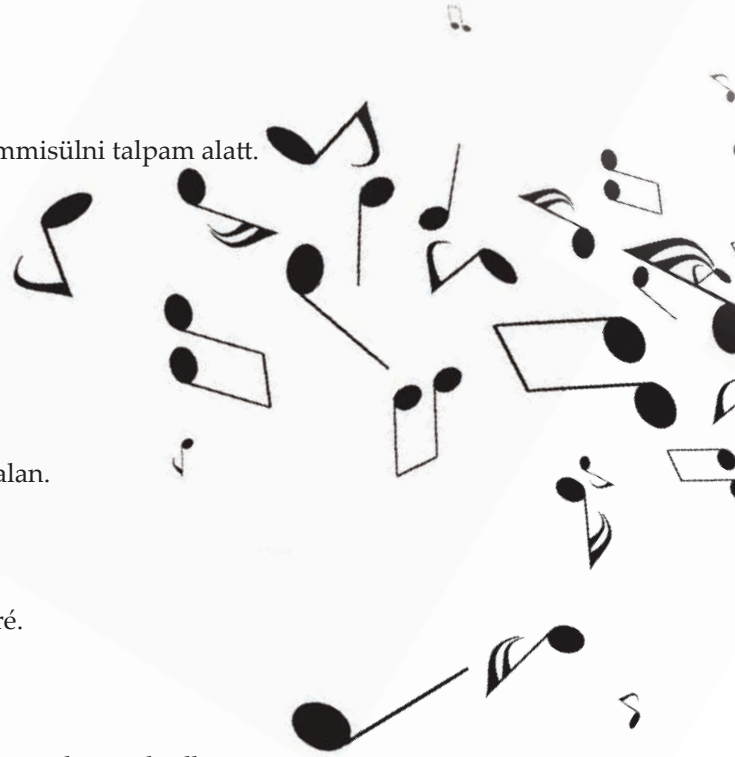
HAJNAL ÉVA

Vissza az égbe

Petőcz Andrásnak

(A szereplő kezdetben nincs jelen. A színpad egyetlen sarkában sem.
Nem ül és nem áll. Csak a hangját halljuk.)

Nem vezet lépcső a hegyre.
Semmiféle lépcső.
Sem elképzelt, sem korhadt.
Egyszerűen nincs lépcső.
Lépcső tökéletes tagadásban.
Bizonyos, hogy elporladni sem tud, nem tud megsemmisülni talpam alatt.
Ettől megnyugszom és indulok.
Légzésem egyenletes.
Nagyon kell figyelnem. Csupasz lábbal vágok neki.
A cipőmet nem látom, valaki kölcsönvette talán,
vagy én adtam kölcsön valakinek, aki megköszönte.
Illendően köszönte meg. Hálásan.
Szép cipő volt. Új.
Szeretek adni.
Cipő nélkül vágok neki.
Indulok.
Kicsit csúszik a talaj, valami esőszerű víztől bizonytalan.
Nekivágok a bizonytalannak.
Amint haladok, a lábam besározódik.
Mikéntha egészen besározódnék, amint haladok.
Már bokáig sáros a lábam.
Egyre nő a sikamlós sár, és cipőt formáz a lábam köré.
Tapadó sárcipőt.
Kicsi a lábam.
Gyerekláb.
Haladok fölfelé, *magasabbra*.
Amint haladok, indák kerülnek kezem ügyébe, hogy megkapaszkodhassam.
Beléjük kapaszkodva haladok fölfelé.
Erős zöld indák nőnek a semmiből.
Növekednek a friss, üdezöld indák,
mikéntha valaki szándékosan növesztené őket kezem ügyébe.
Csúszik a lábam, mégis haladok.
Nem nézek le.
Légzésem egyenletes.
Egyre magasabbra kapaszkodom.
Az indák erősek, én kapaszkodom és haladok.
A talpam csúszik. Karom erejével tartom magam.
Tartom magam.
Egyik karom lendül a másik után. Egyik, újra a másik.
Nem állhatok meg.
Nem állhatok meg.
Nem
állok
meg.
Talpam egyre kétségbeesettebben csúszik.
Félelmetesen csúszik lefelé.



Vadnyugat

Karom minden erejére szükségem van a továbbhaladáshoz.
Nem állok meg.
Légzésem egyenletes.
Zenét hallok. Talán zongora.
Igen halk, de segít.
Talán Csajkovszkij.
A b-moll.
Minden lépésnél rámdagad a sár. Én dagasztom.
Már a térdemig feldagadt. Formás és kemény.
Mikéntha én teremteném a keménységét.
Teremtek.



(A szereplő továbbra sincs jelen a színpadon. Távolról szól belső monológja.)

Új Ég és új Föld, erre gondolok.
Elérlek. Erre gondolok.
Légzésem egyenletes.
Indákat növesztesz kezem ügyébe, megszáritod a lehetetlent és emelsz.
Kicsit elkéstél, mondom csak úgy magamnak, de tudom, Te nem késel.
Soha nem érkezel későn. Erre gondolok.
Emelsz, emelsz és emelsz.
Egyre magasabbra.
Még és még emelsz.
Magasra, magasabbra,
egyre magasabbra.
Vissza az Égbe!
Haza!

(A szereplő a színpad jobb szélén áll, félhomályban. A kezét élesen látjuk. Mellmagasságba emeli, mintha jelezné két befelé fordított tenyerével: higgyetek nekem!)

Itt könnyű vagyok.
Itt minden könnyű.
Lassan lefoszlik lábamról a sár.
Magától le-tö-re-de-zik.
Mellkasomban nincs szorítás.
Légzésem egyenletes.
Nincs semmi síkos, semmi csuszamlós. Nincs bizonytalan.
Nincs tatóngó mélység.
Nincs a nincs és nincs a semmi.
Csak biztosság van és magasság és zongorahang.
Mindenből áradó zongorahang.
Itt minden él.
Lassú léptekkel érkezel. Meztláb.
Mosolyogsz.
Még nem látlak, csak tudom.
Mikéntha mindig.
Gyengéden megmosod a lábam.
Arra vágyom, hogy egészen megmoss, hogy tetőtől talpig átömölj rajtam.
Most elhiszem: *egy kicsit még van jogom élni.*

(A szereplő fényben áll a színpad közepén, mindkét karját rézsút magasban tartja, felfelé néz. Légzése egyenletes.)

*

A döltbetűs idézetek, Petőcz András: Vissza az égbe, című verséből valók. Az utolsó mondat, Petőcz András: Idegenek, című trilógiájának utolsó mondata.

Az írás válasz-féle, Petőcz András: Vissza az égbe című színpadi monológjára.

LEITERT VIVIEN

Egyoldalú dialógusom Bilikolinsszal az írási szokásainkról

Billy Collins-Tisztaság című verse után

Én mondjuk leginkább hajnalban szeretek írni,
de igaza van abban, hogy hétköznap jobb;
bár általában a keddet választom, nem a szerdát,
mert csak az elég zsúfolt, hogy büntudattal ír hassak.
A következőképp csinálom:
én az üres kávéra esküszöm, bár tudom, Ön teázni szokott,
amit többen „olyan elegánsnak” tartunk,
de mégsem tudtuk igazán megszeretni soha.
A ruháimat is inkább magamon hagyom, mintsem levegyem,
sajnos nagyon fázós természet vagyok és szégyenlős,
főleg írás közben.
(Holnap majd mindenképp
megkérdezem Rupikaurt, ő hogy van ezzel,
tudja, mégiscsak nők egymás között:
Önnel beszélgetni ilyenekről kissé zavarba ejt...)

A húsom levételével sajnos akadnak problémáim,
ebben viszont szeretnék tanácsot kérni Öntől.
Mikor ezt a monológot nekem szegezte,
még csak meg sem születtem.
(Ezúton is köszönöm, hogy ilyen
türelmesen várt a válaszevelemre.)
Tehát Ön pontosan kétszer olyan idős volt, mint én most,
mikor már játszi könnyedséggel tudott kibújni a húsából.
Gondolja, hogy a koromból adódó bőrfeszesség az oka,
hogy nekem még csak ennyire fájdalmasan megy?
Vagy mindig ilyen tépő érzés lesz, és majd hozzászokok?
Annyira szeretném, hogy amit írok,
azt az én soraimban se szennyezzék a hús rögeszméi.

A szervek eltávolítására majd a következő beszélgetésünkben
szeretném, ha visszatérnének, amikor a húslevétel már jobban megy.
Tudja, szeretnék rendesen végigmenni ezeken a lépcsőfokokon,
és egyelőre még nincs kisasztalom sem,
amin elhelyezhetném őket a kivétel után.
Ha nem nevet ki, elárulom, hogy a szervek ősi ritmusait
mostanában ilyen-olyan füldugókkal próbálom tompítani,
de sajnos így a saját dobpergése sem hallatszik rendesen.



Köszönöm, hogy megemlítette, hogy néha fent hagyja a péniszét.
Néha én is előkeresem és felcsatolom a sajátomat.
Én is nagyon szeretek szerelmes verseket írni,
amikben a szex és a halál közötti kapcsolatot aknázom ki.
Ezt szerintem is csak pénisszel fent lehet igazán megtenni.

De ezt követően eltávolítom én is.
(Azt hiszem, ez nekem kevésbé fájdalmas procedúra, mint Önnek,
konstans csodálattal állok az áldozathozatalai előtt.)
Viszont ekkor még nem az abszolút lényeg vagyok,
csak tanulok az lenni; mégis ilyenkor, Önhöz hasonlóan
a halálról írok. Nem áttetsző nyelven,
de olyan feszülten, mint a bordáim közt a levegő lélegzetvételnél.

Sajnos jogosítványom még nincs,
így csak sétálni megyek az írás végeztével, mint jutalom
alkonyati autózás helyett, és általában viszem a kutyáimat is,
mert egyedül félek a sötétben, meg mert nekik este amúgy is sétálni kell.
Legközelebb, ha van rá mód, kérem, vigyen magával az anyósülésén,
hadd nézzem én is, mint múzeumi képet: a kanyargós mellékutakat,
a kőfalakat, a tanyákat és a befagyott tavakat,
amelyek mind olyan tökéletesen vannak elrendezve,
mint egy híres szonett szavai.

BERECZK IMOLA

Köszönömre

A nagy autó megállt a tilosban. Kipattant belőle két tagbaszakadt férfi, terepszínű ruhában, dzsekiben, kesztyűben. Felnyitották a csomagtartót, és pakolni kezdtek. Láncfűrész, daráló, benzineskanna, hosszabbító, és éles metszőollók kerültek elő. Gyorsan kellett dolgozniuk, mert hamarosan vége a tanításnak, és tele lesz a park és a kis játszótér.

A közösségi kert kialakítása sok szempontból volt hibás, de vállalták, hogy két fizető kuncsaft között megpróbálják rendbe szedni, amit lehet. Egy arra kanyarodó terepjáró sofőrje, akinek pár percet várnia kellett, amíg végeztek, letekerte az ablakot, és hangosan kiordított: *muszáj ezt pont most?* A két kertész összenézett, és egyetlen szó nélkül megállapították, miért szeretik jobban a növényeket. Becipekedtek a kerítésen belülre, és haditervet készítettek, hogyan tudnak végezni a legszükségesebbekkel. Nemcsak a közlegő tömeg szorította őket, hanem a hirtelen kirobbant jó idő, amely minden átmenet nélkül félresöpörte a telet, és alig pár napot adott a korábban hetekig végezhető munkákra.

A tér bicegő gondnoka már várta őket.

– Köszönöm, hogy eljöttek! A központnak évek óta rimázkodunk, hogy küldjenek valakit. Rendes maguktól, hogy köszönömre válalják.

Néhány perc múlva felbőgött a láncfűrész, csattogott a nyeles olló, és a senyvedő városi fákról csak úgy potyogtak a kifeszített ponyvára az elszáradt ágak, rosszul növe gallyak. A sebeket fertőtlenítették, siettek.

Közben elérkezett az iskola vége, egyre többen jöttek ki a közeli iskolából és óvodából a tanítás után egy kicsit játszani, pihenni, és zsi-vaj töltötte be a helyet. Eleinte senki nem foglalkozott az ott dolgozó férfiakkal, majd megállt mellettük egy négyéves forma fiú műanyag motoron és megkérdezte, mit csinálnak. Egyikük részletesen elmagyarázta neki, hogy mely ágakat és miért vágja le. A kisfiú nagyon elcsodálkozott.

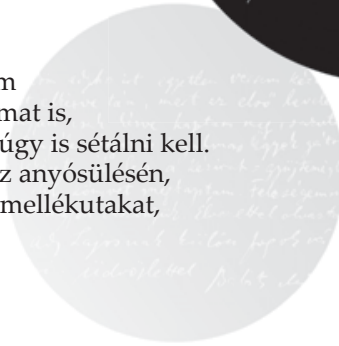
– Nem fáj a fának?

– Nem, segítünk neki, hogy ne legyen beteg.

– Én is segíthetek? – kérdezte.

Találtak neki munkát.

– Vidd el ezt az ágat a darálóig, a gondnok



Vadnyugat

bácsinak. Csak a földön húzd, nehogy kiszúrd valaki szemét!

A kislány eldobta a motort, átvette az ágat, és húzta maga után, miközben bal kezét nagyon akkurátusan maga elé tartotta, hogy utat biztosíts. A barátai felfigyeltek rá, köré gyűltek, kérdezték, mit csinál, majd szaladtak ők is a kertészekhez.

– Mi is szeretnénk ágat húzni! – üvöltötték egymást túlharsogva.

Sorban adogatták a levágott részeket a gyerekeknek. Az elszállítani való gyorsan fogyott, olyan ütemben jöttek a kicsik. Az anyukák boldogok voltak, hogy szusszanhatnak, egymással trécseltek, vagy a telefonjukat nyomkodták. Néhány perc múlva már nem tudták olyan ütemben vágni az ágakat, amilyen ütemben jöttek az apróságok, mégis megpróbálták egyenként elmagyarázni, hogyan vigyék a veszélyes darabokat, amit igyekeztek egyre kisebbre szelgetni. Egy kislány, rózsaszín hercegnős ruhában büszkén emelte magasra a szerzeményét, amit két barátja elé tolakodva kaparintott meg.

– Ez a legnagyobb! – jelentette ki.

A férfi megkérte, hogy tartsa lefelé.

– Nem, mert én így is ügyes vagyok! – és már indult keresztül a gyerektömegben, és hadonászott a levegőben.

– Elveszem, ha nem irányítod a föld felé! – intette a kertész.

– Nem! – közölte a kislány dacosan, és egyet dobantott a jobb lábával.

A kertész egyetlen lépéssel átlépett a körülötte tolakodó gyerekeken, és elvette az ágat. A kislány egy másodpercre lemerevedett, majd elsírta magát. Először senki nem vett tudomást a hisztiről, és folytatták a munkát. Az óbégatás azonban csak nem csitult, és mind többen gyűltek köré. Kérdezték, vigasztalni próbálták.

A kislány néha felnézett a könnyein át, hogy lássa a hatást. A férfi nem foglalkozott vele, de a gyerekek megszeppentek. Egyre többen meredtek értetlenül a kertészre, akik eddig segítettek, azok is visszafordultak a többiekhez.

Miután továbbra sem szűnt a hangzavar, odasétált egy anyuka a gyerekcsapathoz. A kicsik egymást túlharsogva mesélték a történetet, ki-ki a saját szájíze szerint. Közben másik két nő is csatlakozott az egyre dagadó csoporthoz. Egyikük, aki csak most érkezett, váratlanul odalépett a kertészekhez.

– Kérem, azonnal tegyék le a szerszámokat! Hívtam a rendőrséget.

Egy másik szigorú arcú nő is megjelent.

– Egy vagyont elraknak azért, hogy csonkolják a fákat, és közben bántják a gyerekeket?

A közelebb álló férfi annyira megrökönyödött, hogy csak dadogni bírt.

– De-de-de... asszonyom! Ezeket a munkákat három éve meg kellett volna tenni, és nem nekünk!

– Elnézést, nem történt semmi, csak a kislány... – de nem tudta végigmondani a társa, mert közben kiért egy szírenázó rendőrautó.

– Uraim! Mi ez a rendbontás?

– Csak a munkánkat végeztük, amikor... – kezdte az előbb még dadogó kertész.

– Zaklatták a kislányt! – vágott közbe az egyik felbőszült nő.

A rendőr szemöldöke felszaladt, jelentőségteljesen ránézett a társára, majd a hercegnőruhás gyerekekre, akinek addigra vörös volt az arca a zokogástól.

– Bántottak, szívem? – guggolt mellé az egyenruhás.

– Igen – szipogott tovább a kislány, mire minden szempár a kertészre szegeződött. Még az immáron ijedt barátjé is.



tama
tailor made solutions

www.tamaso.hu
Kis példányszámú könyvek és
újságok gyártásának specialistája

SÜVEG SZILVIA

Léna



A lány, akit Lénának hívnak, valamikor a bárátnőm volt.

Tudom, hogy legalább a nevét meg kellene változtatnom, ha róla írok, de ez a név a lényege, és egyébként meg annyira szép és kifejező. Annyira egyéni. Lehetetlenség lenne Zsuzsinak, Zsanettnek, vagy Viviennek hívni. Ez utóbbi névtől amúgy is undorodom, úgyhogy keresek majd hozzá egy megfelelően undorító szereplőt. De a Léna, telitalálat. Ráadásul Léna félig orosz származású is, tehát nem hívhatják őt másképp, csakis Lénának.

Léna bolond.

Nem tudom a pontos, tudományos megnevezését, hogy minek minősül. Talán skizofrének. De a Léna név nem tűri meg magán ezt a sprőd, zizegő kosztümkabátot, ezt a skizofrént. Egyszerűen ledobja magáról. Lénához puha, meleg, bolyhos kendő passzol, hópihékkal. Szóval, Léna bolond.

Nem tudni azt sem, hogy mitől bolondult meg. Igazság szerint mindig egy kicsit különös volt, de én pont ezt szerettem benne. A különösségét a származása számlájára írtam. És mivel egy orosz származás számomra százszor izgalmasabb és egzotikusabb, mint egy német vagy egy angol, a fejemben romantikus kép alakult ki a különös és szórakozott Lénáról, havas tájjal, samovárral, trojkával, orosz népdalokkal, Puskinnal és Lermontovval keretezve.

A beszédében is érezni lehetett ezt a különösséget. Ezt az idegen dallamot. Nem mindig volt egyértelmű például, hogy kijelent-e, vagy kérdez. De ez engem egyáltalán nem zavart, sőt. Elgondolkodtatott, mert más megvilágításba helyezte a mondottakat. És már akkor, gimnazista korában volt benne valami furcsa többlet látás. Amikor például elárultam neki, hogy színésznői ambícióim vannak, csak annyit mondott:

– Miért? Nem lehet eleget játszani az életben is? – Ezt mondta tizenöt évesen.

– Hm. – Én pedig ennyit bírtam csak rá válaszolni.

Aztán mindketten mentünk a magunk útján. Úgy tudom, elvégzett egy főiskolát, az orosz mellett kiválóan beszélt angolul is, kitűnően zongorázott. Szerelmes lett. Szült egy fiút. Majd eltűnt. Évekkel később halottam csak róla egy közös osztálytárstól.

– A Léna? Hogy mi van vele? Hát... a Léna, az megbolondult.

– Mi??

Nyugtalanná tett a gondolat. Felhívni, felkeresni persze nem mertem, de mondhatatlanul kíváncsi voltam rá. Hála a technikának, végül kicsit sikerült belelátnom az életébe. A face-bookon posztolt ki bizarr üzeneteket, melyekből kiderült számomra, hogy a szerelemnek alighanem köze lehet a megbolonduláshoz.

Többször választott rosszul, azt írta, de legutoljára nem akart tévedni, tutira ment. Jézusba szeretett bele, akit egyébként egy Tesco-bevásárlás során látott is, de nem mert megszólítani. Azóta többször, több helyen látta már, és epekedve várja. A face-bookon is azért hagy üzenetet, hogy Jézus egyszer majd elolvassa azt, és aztán felkeresse őt. Gyereket is szeretne tőle, meg némi anyagi segítséget, mert igen nehezen él.

Ki tudja, mióta küldi már Léna szerelmes üzeneteit Jézusnak, néha elfáradva, feladva, oldalakat törölve, majd mindig megújulva, reménykedve. De Jézus csak nem jön. Erre időnként megharagszik, számon kér, fenyegetőzik, hogy jó, akkor odaadja magát másnak. Hogy belőle aztán ne csináljon hülyét senki, még a Jézus se. Ha nem, hát nem! Csak mondja meg! De Jézus nem válaszol. Léna azonban tudja, érzi, hogy a leveleit olvassa, és ettől mindig ellágyul és megbocsájt ennek a lehetetlen alaknak.

Léna leveleit én olvasom. Én is csak időnként, pironkodva. Mert, hát ugye, szabad-e nekem olyan leveleket olvasnom, amik egyáltalán nem nekem lettek címezve. De persze kíváncsi vagyok, hogy Jézus végül beadja-e a derekát és eljön-e Lénához. Erről az eseményről nem szeretnék lemaradni. Mert, tényleg, mi van, ha egyszer mégiscsak eljön?

HORVÁTH MARGIT**Sárga fény**

maga a másik úton van
már egyszer járt arra
jól kitaposta valamikor
mégis érzi a félelmet
szavai alátámasztják
hogy a gyenge pillanatai
erősebbek mindennél
nem tudom észrevette-e
hogy gyorsan lapátolja
a hegyet maga köré
ami sötét árnyékot vet
oda ahol éppen áll
ha majd reszketni fog a keze
és kihullik belőle minden
amikor a laborlelet színe
sárga fényben világít
majd akkor fogja megérteni
hogy nagyon eltévedt
én ott állok magával szemben
és dühösen megkérdézi
miért nem súroltam tisztára

Első tétel

mikor elalszom
sötétben lebegnek az
álmok felettem

VASAS TAMÁS**#harmicharmasrontott**

ez a tengerparti ház borús napok
sörösdobozáiból épült.
minden napfényes oldala instabil,
sőt, néhol inkább csak délibáb.

B. MIHÁLY CSILLA**Alkonyég**

Az alkonyég dohogva rezdül,
rótt könnye most csorog keresztül
létünk tengelyén.

Surrog hajónk, s egy régi ének
a félelem csahos ebének
torkán lángra kap.

Piros vizek között jajongva
aranycsapást vetít a csonka
fénytel telt edény.

Remény szorít, azsúros kelme,
bomlott szívem köré tekerve
vérző rongydarab.

SAITOS LAJOS**Augusztusi ég**

Oly közel az augusztusi ég
tojáshéjként ránk is roppanhat
akár

Oly közel az augusztusi ég
ránk is roppanhat – akár

Oly közel az augusztusi ég
ránk is roppanhat

Oly közel az augusztusi ég
– akár

**Nyugatplusz**

HEKL KRISZTINA

Fraktálok

A hatalmas agancsot láttam meg először. Két kitért, gigászi kart lapát-tenyérrrel, a tenyérből nőtt hosszú ujjakkal, az ujjakból nőtt további elágazásokkal, összefonódásokkal. A fényes szóró pásmájában kibontakozó fraktálok végtelen ismétlődését és tükröződését.



Koszorúként libegett az út fölött, betöltötte a szélvédőn keresztül látható darabka világot. A csodaszarvas ott feküdt néhány méterre, kitevülve, teste karcsú volt, mégis erős, szeme feketélt. El is hittem őt és mégsem, annyira valószínűtlen volt, hogy közben elfelejttem fékezni. Nem is volt rá idő, csak a kormányt elrántani, az agancs elkapta a kocs oldalát. A baleset koppanó hangját hallottam, a gyűrődő karosszéria elemek recsegését, a kifordult kerek nyögését, és a saját üvöltésemet, hogy a rohadt életbe.

A kocs kerékszékre fordult az úttesten. Megúsztam. Ugyanúgy, mint a szalagkorlátot múltkor, utasként. Budapest felé tartottunk, és a telefonból felpillantva azt vettem észre, hogy csúszunk át a belső sávba, neki a korlátnak. Az a történet már lezárult, de ennek még korántsem volt vége. Tudtam, az út szélére kellett állni, messze a tetemtől, a beláthatatlan kanyartól, nehogy belém rohanjon a többi jármű. Hamarosan megérkezett a következő kocs, fék, csattanás, leszakadt kerékdob pergő ritmusa. Mikor mellém ért, láttam rajta a feliratot, útdíj ellenőrzés. Két férfi ült benne, azonnal kiszálltak, megpróbálták felmérni a kárt, miközben én a rendőrséget hívtam. Életemben először örültem annak, hogy útdíj és hivatalos szerv, láttam rajtuk, hogy jó erőben vannak és nem estek kétségbe, ők biztosan csinálnak valamit, nagyobb biztonságban éreztem magamat, mint előtte, a kivilágítatlan út szélén ácsorogva.

A segélykérő számot nő vette fel, megkérdezte, hogy el tudom-e vontatni a tetemet. Ha nem, azonnal hagyjam el a sérült gépjárművet, mert életveszélyes lehet, tegyem ki a háromszöget, és vegyem fel a láthatósági mellényt. A háromszög megvolt, nem tudtam kinyitni a dobozát, mintha körben lehegesztették volna. Megérkezett a harmadik kocs, nő vezette,

szerencsére időben észrevette, hogy baj van, a lökhárító épp csak megkarcolódott. Az útdíj-ellenőrök ekkor hátra gurultak, villogó elakadásjelzővel beálltak a tetem mögé, majd kiszálltak és fölé hajoltak. Messziről láttam, hogy csinálnak vele valamit. Láttam, hogy erőlködnek, próbálják emelni, húzni. Egyikük kivett a csomagtartóból valamit. Rendes fickók, biztosan lehúzzák az útról, gondoltam, miközben hívtam az autóméntőt. Hideg volt, január vége, csizmám talpa vékony, toporogtam az út szélén, már nem éreztem a lábujjam. Egy idő múlva a nő is hátra gurult, kíváncsiskodni. Nem értettem, miért kockáztat feleslegesen, bárki belerohanhat az éjszaka közepén.

A kitért rendőrök először hátra mentek, majd hozzám, előre. Minden irányból lefénnyépezték a horpadásokat és sérüléseket. Az utas oldali ajtón harminc centiméteres karcolás, a jobb visszapillantó tükör kiesett, az ajtón, a kilincs magasságban horpadás, diktálta az egyik rendőr a másikkal, aki üres papírlapra jegyzetelt. Elemlámpával keresték a vérnyomot. Megkérdezték, mi okozta a sérülést. A hatalmas agancs, amihez fogható még nem láttam soha, ismételttem ugyanazt, amit a telefonban is elmondtam. Az állatnak nincs agancsa, válaszolta az alacsonyabbik rendőr. Az lehetetlen, annak mentem neki. Jöjjön hátra, és győződjön meg a saját szemével róla, ha nekem nem hisz!

A szarvas még mindig az úttesten hevert, csak a másik oldalára fordítva. Most nem láttam olyan hatalmasnak és fenségesnek. Két füle között furcsa dudor és seb, az aszfalton bíborszín vastag vércsik. Hiszen látszik, hogy valaki leszedte róla a trófeát, ragaszkodtam a magam igazához. Biztosan nem maga ütötte el, kérdezte sokadszorra ugyanaz a rendőr. Nézzük meg még egyszer az autó sérüléseit, intett a másikkal.

VÖRÖS ISTVÁN

A férfiuralom végén

Nem nyílik az ablak, a zár beszorult, hisz már két hete vágja az őszi eső.
Ha fényes a sors, ami múltadon átvisz,
nem boldog-e tőle a férfierő?
Még könnyű fejemben a nagy tananyag, bár nincs benne ma már az egész fele se,
és néha sötéten az űrbe kísétál –
hát így veszed át, kegyes úr, a szívem!

Elhull a tudás, feliramlik a lélek...
mától az a férj, akinek szíve van!
Ki most kimarad, nem is érti a létet,
a lét idejét, ami ránk lezuhan.
Mondd meg, ha előbb jutok el Tokióba,
majd érzél-e elvadító haragot?
Miféle remény, mi a nőt viszi, óvja?
És hogyha a lélek elég, ki nagyobb?

Ha elhagyod egykor a férjedet, és az érzésre sötét takarót terítesz,
nem érdekel az se, ha azt hiszi, jégcsap vagy.
Éjszaka néha feszült az ideg.
A férfiuralmat, amely nem is él már,
unod, de azért, ha muszáj, kibírod,
a szív sebeit kibeszélni, kivártál
egy kort. Ami él, teveled vigyorog.



MISKE EMŐ: Templom és vár

Z. NÉMETH ISTVÁN

Eső, vissza

Dél van és töksötét. Álmodban gyorsan öltözöl, a létra a semmibe lóg, alig kell kapaszkodnod, súlyod szinte semmi nincs, s csak nem akar fogyni alattad a fok. Unod már, úgy ugranál, de félsz. Kellemes szellő simít, nem hagyja a nyár, hogy búcsúlevelébe olvass, gondolod, s azért is elengeded magad. És tessék! Június van újra: visszaeső lettél.

Z. NÉMETH ISTVÁN

Vég, ül

Összetörtek a szonettek.
A redőny résein át idegen bolygók fénye szökik be.
Szemem kulcsra zárt világ.
Valami szörnyű nagy állat nyalja az arcom, amíg tizennégy sortól visszafelé számolok.

KÓBOR ADRIÁNA

Rideg idegek (idegenek)

Nincs kedve harminckét évesen idegen áramlatokkal bősíteni a sorsát.
Belsőépítészete: romlott és súlyos, hamis pillérekkel.
A tölgyfaoszlopok és -gerendák, az elszigeteltség...
Üveggyapotot evett evőkanállal éveig.
Ősszel gyülekeztek fecskék,
távolsági és zuhanórepülései iramában:
nem tudta és nem is kívánta értelmezni a jót.
Beckettet olvasott és Lowell-t, Lonzit és Carsagot. Karthagót sóval vetet-
ték be, üde gyomrát elfedte a trombitás folyondár. Ha hiúzkodott,
lelkére lecsaptak különös keselyűk. Nem hitte el,
hite mégis megingott abban a hitében, hogy...
Nem volt hite.
Mondani és szavalnivalója szavatosságukat veszítették.
Szavatosságát veszítette ő is, mint nő.
A habszivacsok között feszülő, az amazonról rendelt készülék, már nem
lehetett ódivatú eszköze friss faültetvényeiknek.
Nem érezte értelmét a favágásnak,
a Cerrado kiirtásának se.
Visszahúzódott valahova oda, ahol egy meztelen csigának... –
két lábbal és két kézzel, négykézláb, üres torzóval és
gigászi léptekkel feszíthetett egy mozivásznon,
míg engedték.
Saját kivetülései még kedvezhetnek egy olyan világnak, ami.
Vesztett. Nem volt veszetségi oltás, amikor óvodába küldték.
Nem voltak fűzfaleplek és arclombkoronák
a játékokkal kitömött szekrények között.
Ez volt:
az első csók.
elentéktelen. Az volt:
az első szexuális élmény. Éppúgy.
S addig-addig értékelte (túl és alá), míg végső zavarában, az üde és jóleső-
nek is mondható feketeségben: felvillant a fény. A falból kiszakadt
villanykapcsoló, a párhuzamos bontás... Mégis a felé kapott,
a folyamatában előtte vetülő folyosón,
a tükörkeretben önmagát figyelve: mintha. Nulla.
A minthán is túl, mintákat követett és nézte, hogyan bomlik önnön maga.
Érdekteleenné vált.
Nem volt miért.
nem volt kiben.
Nem volt oldódás.
Életműve mellett aludt, akkoriban, mintha számított volna: élet/mű.
Nem számított semmi. Csak a semmi számíthatott,
azért nem kérhették számon. S mihelyst megérkezett
(a semmi a semmivel, kéz a kézben),
kimosta a lyukas termeket, a bűzlő tetemeget eltávolította,
a kongó zsilipeket lezárta, lerombolta, s áradt a víz.
Teremtőn és boldogtalanul, az önmagára építő
és lebomló
csendben
elkövetett: élő és élettelen idő.
A barlangrajzok, amik diadalmakat és győzelmeket, bikákat örökítettek
meg, -hal, öröklődés nélkül, egy sziklafalba vésve. Ridegenek.

NOVÁK VALENTIN

Dr. Rotács utazása

Dr. Rotács a szokottnál is jobban besikeredett. Viharfelhőként tobzódta felette a varjak.

Már mindenhol elkergették. Azt fontolgatta, kiköltözik a budai erdőbe, és útonállóként gazdag természetjárókra ront rá. Ehhez képest reggelre annyi ereje maradt, hogy dekk és bor után matasson. A kettő együtt elérte a hatást. Mardosó testi és leki kínok aranyozták be a délelőttöt. Nem ment sehová. Szatyrjai között fetrengett, ücsörgött, forgolódott, néha feltápáskodott, de nekitántorodott a falnak, majd szép lassan visszacsúszott a felépőre, ahová előző este berendezte lakását. Körkörös fájdalmak a borda alatt. Lüktető halánték. Savas öklendezés. Már két napja nem evett. Pedig félig romlott pástétomot, alig penészes rozskenyeret is talált. Nem vette már be a gyomra az étkeket.

A világról egy ideje nem volt véleménye. Nem érdekelte a kifelé élet. Ha csak tehetne, visszabújt bőrének fedezékébe. Szemét, száját összeszorítva fájt odabent.

A varjak kürtöként kezdtek aláörvényelni, hogy jobban lássák a közelgő eltávozást...

Ha lett volna Dr. Rotácsban egy számláló, már kétszázharmincnyet mutatott volna, mire lehajolt hozzá valaki, hogy megnéze, él-e, hal-e? Mert holtnak is hihették. A kéz nem nyúlt telefonért. A léptek gyors távolodás hangjeleit verték. Kétszázharminchat... És a többi... Dr. Rotács nem akarta, hogy megmentsék. Két dolog kísértett kialvóban lévő tudatában, ahol rőzseláng mellett a lelke vacogott. Az egyik szegletben gyerekkorából rémlett egy kép, mikor apjával kacagva hógolyózik. De a fater szemén dobja, s még le is teremti a szemészeti betegváróban, miért olyan béna, hogy nem hajol el. A másik ficakban egy hosszú lépcsőn menetel egyre feljebb, a nem-tudni hovába, talán a munkahelyén, az obszervatórium távcsövéhez, hogy Isten hunyorgó szemébe nézzen! Mint annyiszor! Aztán a lépcsősor nem folytatódik. Ő mégis lép. Zuhanni kezd, de valami felfogja, és emeli egyre feljebb és feljebb...

Még kisebbre húzza össze magát a lélek. A tüzet szétrugdossa. Levizeli. És imbolyog-

va megindul, hátha visszafér az idő résein. Talán már *nincs-is* kicsinységű. De nem mozdul semmi visszafelé. A lélek sem tud. Bár fárasztó a grádicsmászás, a végén mégis ott a megkönnyebbülés. A jövő megközelíthetőbb, mint a múlt. Megindul hát arra... Már épp a kutaszon dörömböl, ami Dr. Rotácsnak sohasem nőtt össze véglegesen, örök gyermek maradt. És a kutacs szeleppé lesz, sisteregve kiáramlik rajta Dr. Rotács, aki többé nem is Dr. Rotács, hanem egy megnevezhetetlen új esély. Érezte, ahogy emelkedik. Körötte minden korok églakói hajladoztak. Komor tekintetű, feddő, mennyei méltóságok. Ha tetszik, angyalok. De ő, aki már nem Dr. Rotács többé, a legnagyobbat várta, a közismerttet, kinek arcszörzeten ott csillog a mindenség. Most száguldást érzett. Egy szigorú női entitás volt a vezetője, aki gyakran fölé hajolt, és gondoskodó tekintettel óvta a védtelen lényeket a végtelen viharaitól. Bárcsak lett volna a Földön is egy védőangyala, biztosan nem így végzi. Suhant vele a honnan-jött gondolat. De felesége elkergette, ügyvéddel fosztogatta, utcára kárhóztatta, mikor már naponta itta le magát a távcső alatt. Szeretői a csillagok voltak. Hajdani barátnői meg: önvédelemre is képtelen, elkényeztetett angyalok. Csak magára számíthatott. Volna...

A suhanás végén mintha egy grádicson gurulna felfelé. És egyre több és több fényesség fürdette asztrálestét. Úgy vélte maradéka avagy lényege, hogy közel az Isten. Fájdalmat érzett, aztán egy hús áramlást, amely betöltötte maradékát. Nyugalmat hozó áramlás volt. Mintha Isten előtt állt volna, aki atyáskodón megsimogatja a feje búbját, és kérdően mered rá sok-szemével.

Hirtelen torpant minden. Egész lényege kápráztató fényben fürdött. Felnyílt a lelke, és javulni kezdett legbelül. A rosszak kikerültek belőle, és csupa jóval töltkezett. Tudta, új kalandra vértették fel. Még utoljára látta a hócsatát. És röpi felé az őt rossz irányba tántorító hógolyó. De most ügyesen elhajolt. Apja megdicsérte. Egy cukrászdában teázta, aztán sarokházat ettek, de ő még

kért egy gesztenyeszívet is... Aztán kéz a kézben. Megborzongta, ahogy feloldódik kétujjas kesztyűje a nagy, meleg ötujjasban. Kacagva ballagtak hazafelé. Rúgdalták a havat. A repkedő hófoslányok beszüremkedtek bakancsa és térdzoknijja közé. Testének hevültségétől felolvadva, hideggel bizsergették a bokáját. De nem fázott, mert apja sokszor nézett le rá, és kacagott a tekintete... Kacagott a tekintete!

Egyre sötétebb lett. Sötétebb. Sötét. Álomtalan sötét...

– Déli tizenkét és fél óra. Híreket badarunk. A Dél-Dantei Közpápaságban avarégetés kez-

dődött, mert... Az Európa holdon járvány ütötte fel, hiszen... Megfejtették a lélek-gáz titkait...

– Halkítsd már le, felébredt a Laci bács...

– Hé, jól van? Nem sokat adtak volna magáért. Háromezer évig az intenzíven tartották...

Dr. Rotácsban pillanatok alatt olvadt el a remény, mint hófoslányok kisfiúk térdzoknijja és bakancsa között... Visszacukódott magába. Második gondolata egy üveg Bikatori lehetett volna... A távoli jövőben... Könnyek gördültek... Ahogy a könnyek gördülni szoktak fekvő emberek koponyáján, amelyen még ott feszül a bőr...

SCHWALM ZOLTÁN

Kepler fantáziál



„Az asztronómia művelése: olvasás Isten gondolataiban”

(Johannes Kepler)

FILIP TAMÁS

Nem ébredek fel

Lépcsők rohannak a házban,
odakinn lónek, a száműzött
kertekben eltévednek az ösvények.

Éjszakai hajad elrejtőzik az
ujjaim között, hajnali kezed
megsimogat a takaró alatt.

És nem ébredek fel,
mert a simogatásod
álmaimban is benne van.

Last minute

Engem népszámlálónak
toboroztak a siralomházba,
jöttem leszegett fejjel,

lábam előtt egy arany meteorit,
és nem tudok lehajolni érte,
nem elég alázatos a térdem.

Túlhordott magzatom vagyok,
ha végeztem a halálraítéltekkel,
bemegyek a kórházba, hogy

mielőtt meghalok, megszülessek.

DEÉR GYÖRGY

A juss

...nem én akartam lenni,
a Sors erőltetett!
Anyám kihordott, megszült
s a Föld a hátára vett...
– jussom: cipelni terhét,
(mi átok s bűn akad!)
– tántorgunk mind a ketten
e szörnyű súly alatt!...



CSONTOS MÁRTA

Eljött az ő idejük

Eljött a hűvös csönd
ideje, könnyű léptű
Aphrodité belemosolyog
a homályba, ujjával
megborzongatja a datura
virágharangjait a teraszon,
hajából festék csorog a fákra,
hallgatnak a kivérzett levelek,
nedveik beszívódnak a föld
szívkamrájába.

A kövek megmozdulnak
a lábam alatt, eljött az
ő idejük, a farkas-szürke
felhőkben megnő a rothadás,
eljött az ő ideje, a kertben
az ásó, mint éhes fém-madár
lecsap a rögökre, eljött
az ő ideje is.

Tudom, az istenek terve
kitudhatatlan, hirtelen
porba kavarják a szelet,
letördelik a temetőkertekben
a krizantémfejeket, belevizelnek
a mécsesekbe, mert eljött Odin
ideje, ott pöffeszkedik fényszálakból
nőtt szekeren, s nemsokára leereszkedik
a földi világba, mert tudja, csak
az árnyékot nem lehet a sárba taposni.

VASAS TAMÁS

#2

mit kell éreznem egy olyan sír
előtt a hidegben, amin az én
nevem van? tényleg csak az
elmúlt idők névrokonaira
gondoljak?

KÓBOR ADRIÁNA

Joker jól van – Jókor

Hetekig tartó hajtézés; a második hullám. Nedves tapéta, éjszakákon át, majd hetekig tartó köhögés-kényszer, tüszögés-folyam, felkoncolt arcok, állam, orrfolyás. Valami furcsa, földöntúli nevetés-tenger. Elöttem, az asztalon: fehér cetli. Hirtelen, azon kapom magam, hogy a pillanatokig tartó pillangószerű öntudatlanságban, a nevem helyett, azt kaparom oda, a papírra se tekintve, féktelen agresszióval, bámulva magam elé a semmibe: „Aztán”.

Megállíthatatlan a rombolás, s megállapíthatatlan a mértéke, amit szobáról szobára hordozok magamban, miközben takarítanék, lépésenként kicsavarva a feltörlőt, ami izzadt lábszággal árasztja el a levegőt. Még a mosdóval sem végeztem. Elöttem az egész fürdőszoba, ahol az ürülék és a kosz keresi utolsó menedékét, miután megszabadultunk tőle. Félszegen megállok a tükör előtt, felöltöben, s rám tör a nevetés.

„Nem mostad meg a kezéd” – jelentem ki flegmán, néhány hanyattatott órával később, miután geometrikus tudatossággal összehajtogattam a mosott ruhát, és kitakarítottam a galaktikus hulladéktól az egész úrt is egyben; majd meztelen testemre húzom a takarót, a tévéhíradó háttérzajában. Olvastam ma a kóborló, csillagoktól és más bolygóktól függetlenül bolyongó, magányos égitestekről, jut eszembe, a soványan megfogalmazódó sorok között. „Halloween van, mondtad...”

Joker nem igazán érti, miért öl. Azt sem tudja igazából, miért törnek rá hirtelen visszafejthetetlen nevetőgörcsök, szituációtól függetlenül. Agyonhasználja a tömegközlekedési

eszközöket és papírja van róla, hogy mentálisan beteg. Tehát: nem okkal neveti ki az őt körülvevő, ártatlanságukban megrökönyödő szemlélőket. Minket is szemberöhög, a képernyőn, pedig bemutatkozó snittjében a tükörré pingálja elénk vetülő sorsát, a félmosolyt és annak fonákját, miközben ujjak húzzák mosolyra a szájszéleket. Sminkje lesír. Úgy néz ki, mint egy szarkofág, ami életre kelt. Nem értjük, mi mondanivalója a fáraókról, miközben csak egy ágról szakadt, segélyen élő, lüke bohóc. Aztán megtörténik... Az első hármass-gyilkosság, az elsumákolt utcai verés után, miután a főnöke kirúgja a munkahelyéről, a „Haha”-ból, átpingálja a „Don't forget to smile”-feliratot „Don't smile”-ra, ügyetlenül a kórházi terem padlóján terem a zsebéből kicsusszanó pisztoly, amit bohóc barátja ajándékozott neki az öltözőben, egyenesen a kemoterápiától kopasz kisgyermek orra elé. A második verés a vonaton éri, akkor a pisztoly már nem játékszer. Három ittas fiataalt küld a másvilágra, akik egy, a vonaton olvasó hölgyet molesztálnak, s sült krumplit dobálva felé. „Nem köszönöm.” Ez van. Minden szórakozásnak vége szakad egyszer.





Nem tudom, miért oly felszabadító tudni, hogy vannak nálam nagyobb vétkeket lelkükben hordozó „normálisságot színlelő” emberek, mégis: vígasztal. Nem hiszem, hogy képes lennék a boldogságra: évek óta a mosolygó emberek riasztanak el leginkább, de erről inkább most nem ejtek szót. Joker jól van. Jókor. Reggelire gabonapelyhet eszik, nagyokat ásít, miközben a tévéhíradó lehozza a hármas gyilkosságot, a tettes bohóc karikatúrájával együtt. Másnap reggel ismét vonatra ül, ahol minden egyes utas ugyanazt az újságot szemléli. Gotham városkájában javában folynak a választások. Két hír kavarja fel az egyébként éhségre és szomjúságra ítélt lakosságot: a bohócgyilkosság és a választási kampány. Mindeközben sorra zárnak a szociális központok, megnyirbálják a segélyeket. Ősz van. Így történik meg, hogy Joker – vagyis Happy, ahogy anyja becézgeti esténként –, nem tud szert tenni a gyógyszerére, s egyre inkább begolyózik. Nem a hét féle gyógyszer elvonási tünetei miatt, hanem mert olyan hazugságok által elfedett igazságokra bukkan, amit előzetesen senki sem közölt vele.

Joker édesanyja sorozatban gyártja a levelet Wayne polgármesterjelöltnek, arra hivatkozván, hogy fiatal korában a Wayne-házaspár cselédjeként, ő is a család része – hiszen a kampány szerint: „We are all one big family!”, míg Joker egy nap ki nem bontja, s el nem olvassa a titokzatos levelek egyikét. Penny Fleck a fiáról beszél a polgármesterjelöltnek, s könnyörgő hangon koldul tőle valamiféle juttatást, „segítséget”, s kilátást „közös fiuknak” és önmagának, a jövőjüket felemésztő szegénységben. Joker bedühödik és a polgármesterjelölt, avagy: biológiai apja keresésére indul. Bemutat egy művészmutatványt Wayne nyolc év körüli kisfiának a családi villa kovácsoltvas kapuja

előtt, míg meg nem érzékelik a szakállas, normális kinézetű inas, akit nyakon ragad és elkezd fojtogatni, miután az közölte vele, hogy anyja, „Penny örült”. A következő találkozás Wayne-nel a mozi mosdójában játszódik le, a „Modern Times” vetítése közben, ahol a politikus elmagyarázza neki, az anyja örökbe fogadta, ő nem is lehetne valódi apja. Joker ezúttal megkíméli a polgármesterjelöltet a kínhaláltól, s újabb kutatómunkába kezd. Eközben arról álmodozik, hogy egyszer meghívja Mr. Murray a tévéshowjába, komikusként. Ez gyerekkori álma.

Édesanyját kórházba szállítják, Joker pedig az Arkham Hospital pszichiátriai osztályán keresi a múlt igazságait. Elloppja az anyjáról szóló anamnézist, amiben feketén-fehéren az áll, hogy a rendőrség egy boilerhez kötözve fejszerűlésekkel talált rá, mielőtt örökbefogadó anyját internálták volna. Ekkor szabadul el a valódi pokol. Joker mindenféle erkölcsi álarcot ledob magáról, anyját a kórházban egy párnával az arcán segíti át a másvilágra. „Mégis, mi az ördög? – Ez vagyok én!” Ekkor tudatosul igazán Jokerben, hogy valódi személyiségét nem gyógyszerészeti készítmények hadával tudja igazán a végső detoxifikáció útjára indítani. Anyja halála után végez volt munkatársával, aki a fegyvert ajándékozta neki, uzsonnás papírzacskóban, a bohócöltözőben, homlokon csókolja a törpét, aki szintén munkatársa volt, a következő „szolemn” szavakkal: „Tony, te voltál az egyetlen, aki kedves volt velem.” – s az ajtóláncot kinyitva útjára engedi.

Joker nem bánt ártatlanokat. Nem ok nélkül öl. Minden, egy „igazságosságot szomjazó” bohóc egy-egy logikus cselekedete.

„Bár a halálom többet érne, mint az életem.” Végül a kopóktól menekül a Gotham városá-

ban készülő gigantikus bohóctüntetés estéjén, miután a Murray-showba történő meghívására sminkeli magát, otthonában. Murray – mit sem sejtve – beleegyezik a szereplésbe, s Joker a kamerák előtt tesz végső vallomást a hármasság gyilkosságáról... Közli Murray-vel, hogy egyetlen bűne az, hogy az ő szerencsétlenségét kihasználva próbálta megnevetetni, egyébként bárgyú közönségének választóhadát. Fejbelövi, aztán szíven, s ellejti a Jokerhez hű, bugyuta táncát. A rendőrök bilincshez verik és elszállítják, viszont a várost már a tüntetők hada lepte el, egy betegszállító és egy taxi ütközik a rendőrautóba, Jokert pedig két bohócárcos tüntető húzza ki az autóból. Wayne, háromtagú mintacsaldájával a moziból egy sikátorba menekül a zavargók elől, két tüntető golyót ereszt belé és szőke rövid hajú feleségébe, kitépve nyakából a gyöngysort... Fiuk pedig bámul a semmibe, éppúgy, mint annak idején Joker az óriáskerékre a szemetes konténerek közül.

„We are all clowns!”, „The killing of the rich.”, ezek a tüntetési jelszavak maradnak meg az égő és kiégett agyban, én pedig azon gondolkodom, ha az ebben a filmben főszerepet játszó Joaquin Phoenix nem kapott alakításáért Oscart, nem is tudom hová is halad ez a világ.

Mindeközben... Észak-Olaszországba beköszöntött a „valódi ősz”, az első ködös éjjel, Halloween éjszakája. Az ősszel együtt megérkezik a koronavírus második hulláma is. Képtelen vagyok kiszűrni, „mi (is) a valóság (?)”. Joker még most is itt kergetőzik az agyamban, kezdem elhinni, hogy az erőltetett mosoly már semmire sem gyógyír. Az emberek többsége már nem a vírustól retteg, hanem annak szociális és gazdasági következményeitől, leegyszerűsítve: a kínhalál helyett megjósolható éhhaláltól.

Ma van Pasolini halálának évfordulója. Reggel, félálomban a „Mamma Roma” képkockáira ébredem. Utána, a haláláról szóló életrajzi film, az egyik, amit még nem láttam, nem is tud lekötni. Marguerite Duras életrajzi interjút néztem minap, fáradt az agyam, mint egy szárazságtól próbált rizsföld. Véletlenül akadtam rá Joker-re, amit szintén, a mai napi időváltozástól rágógumiszerű aggyal néztem végig. Az intellektusba is beköszöntött az ősz, a második hullámmal együtt.

Kaptam egy karórát. Nevetek, amikor fordítva kerül a karomra a számokat hiányoló számlap, s az azon visszafelé haladó másodpercmutató, a fordított ütem. Nem tudom, miért. Olyan, mintha minden – ismét – a visszájára fordult volna, pedig már réges-rég a visszáján él ... és halmoz.

VÁLTSON DIGITÁLISRA!

Olvassa a Nyugat Plusz magazin digitális változatát!

your digital media
Dimag
dimag.hu

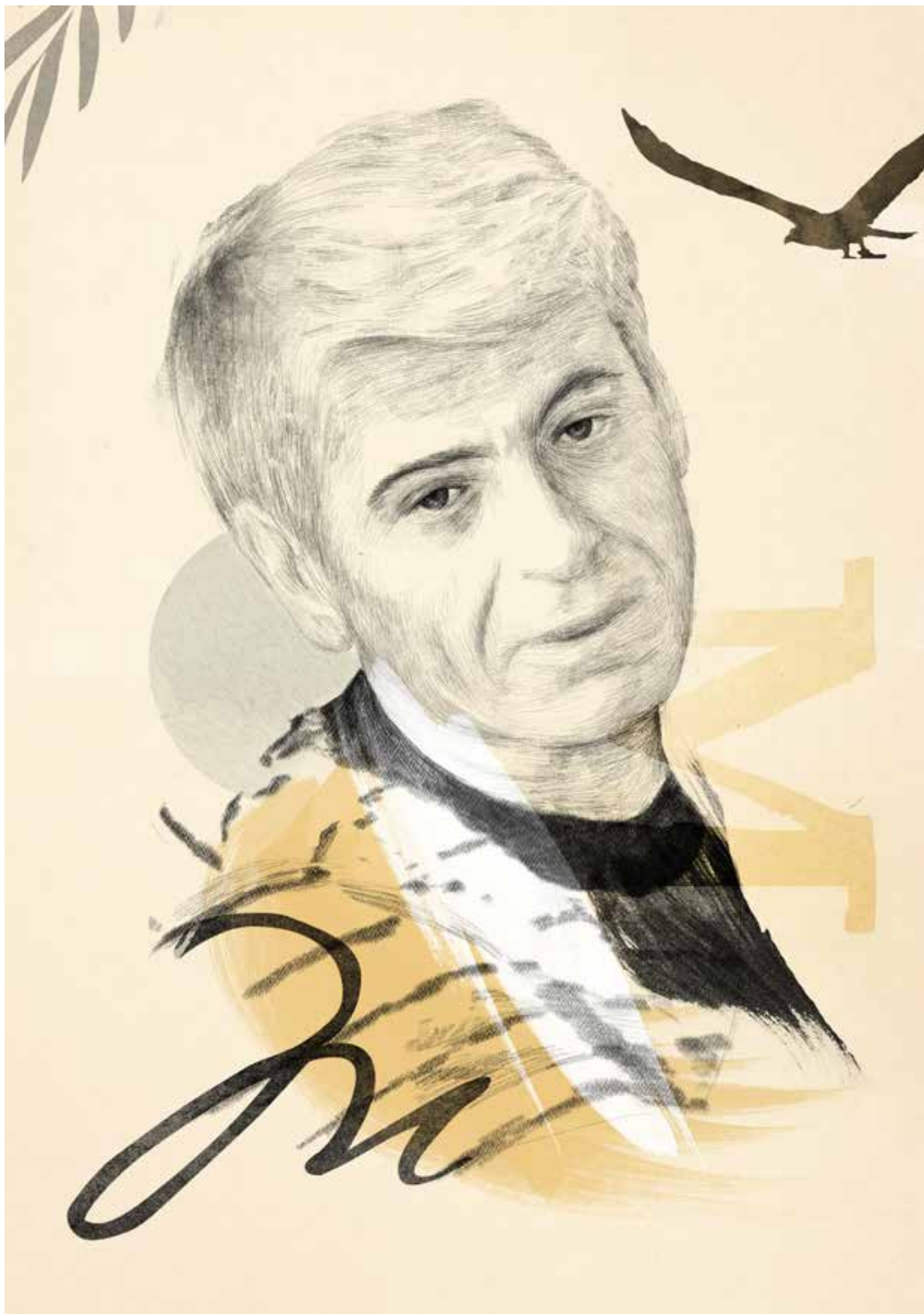


interaktív
tartalmak

folyamatosan
bővülő kínálat

IPad, PC, OSX
Android, Win8

FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU



KISTELEKI DÓRA: **Mészöly Miklós 100**

„Mintha az egész testem árnyékba került volna, s csak a tarkómat tűzné a nap.”

Mészöly Miklós: Saulus (részlet)